

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 174:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget. (Ændringer vedrørende kandidat-anmeldelser, brevstemmeafgivning m.v.).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).

(FremSAT 19/1 94. Første behandling 25/1 94. Betænkning 3/3 94).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forespørgsel nr. F 27:

Forespørgsel til boligministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om branden i Provianthuset?«

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 22/2 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 25/2 94).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Da jeg desværre ikke kan se, at ordføreren

for forespørgerne er til stede, bliver jeg nødt til at udsætte mødet i nogle få minutter.

Mødet er udsat. (Ophold). Mødet er ikke udsat. Nu kommer ordføreren.

Begrundelse

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg beklager, formand, men somme tider går tingene lidt hurtigt i denne sal – det skal vi jo ikke beklage.

Grunden til, at Fremskridtspartiet har rejst denne forespørgsel, er, at den tidligere boligminister har lovet Folketinget, at der ville blive iværksat en uvildig undersøgelse, og den har Folketinget ikke fået.

Jeg vil gerne indledningsvis til orientering oplyse nogle datoer.

Provianthuset brændte den 9. februar 1992, og den 10. juli beder boligministeren kammeradvokaten om at foretage en uvildig vurdering af sagsforløbet, herunder tage stilling til, om der er begået fejl under sagsbehandlingen, og om der eventuelt er ansvar at gøre gældende.

Den 4. november 1992 redegør kammeradvokaten i en telefax til Boligministeriet for resultaterne af den foreløbige undersøgelse.

Den 6. november 1992 er der et møde mellem kammeradvokatens repræsentanter, Boligministeriets departementschef og kontorchef Mogens Hansen, Boligministeriet. Her besluttes det, at der ikke skal indhentes supplerende byggesagkyndig ekspertise, da det forventede udbytte af det bliver meget lille og udgifterne må skønnes at blive meget store. Det besluttes endvidere, at kammeradvokaten skal afvente resultatet af politiets undersøgelser, som på det tidspunkt endnu ikke er afsluttede.

Allerede i november måned, altså kun ganske få måneder efter at boligministeren har lovet dette Folketing en uvildig undersøgelse, bestemmer man altså i det samme boligministerium, at den uvildige ekspertise, som står i kommissoriet, ikke skal indhentes. Dels mener man ikke, at den er nødvendig, dels mener man, at den ekspertise vil være for dyr for skatteyderne – de samme skatteydere, som man har pålagt at betale de 100 mio. kr., det kostede ekstra at opføre Provianthuset én gang til.

Den 12. januar 1993 er det statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby, som beslutter, at der nu heller ikke skal rejses sag

[Kirsten Jacobsen]

mod den gulvsliber, som havde efterladt papirsækken.

Den 19. januar 1993 beder Slots- og Ejendomsstyrelsens advokat kammeradvokaten om at vurdere, om statsadvokatens afgørelse skal ankes til rigsadvokaten. Desuden bedes kammeradvokaten om at vurdere, om der skal rejses erstatningssag mod gulvsliberen.

Den 26. februar 1993 stadfæster rigsadvokaten statsadvokatens afgørelse.

Den 12. juni beder kammeradvokaten Slots- og Ejendomsstyrelsen om at besvare en række spørgsmål.

Den 23. juli beder kammeradvokaten om at modtage politiets sagsakter.

Den 12. juli 1993 svarer Slots- og Ejendomsstyrelsen på kammeradvokatens brev af 12. juni 1993.

Den 13. december – nu går der altså et halvt år; der går længere og længere imellem, at der sker noget i denne sag – skriver kammeradvokaten til Boligministeriet, at der ikke er grundlag for at anlægge sag mod gulvsliberfirmaet.

Den 4. januar holder kammeradvokaten møde med Slots- og Ejendomsstyrelsen og Københavns Kommune om de skriftlige og mundtlige udsagn.

Den 15. januar beder Københavns Kommune kammeradvokaten stille sin redegørelse i bero, indtil kommunen har nået at udarbejde sin redegørelse. Det vil kammeradvokaten ikke.

Den 7. januar afleverer kammeradvokaten sin redegørelse til Boligministeriet, hvorefter man mener, at ingen kan bebrejdes noget, ingen har ansvaret for noget i denne sag, og at sagen er fuldt belyst. Det mener ingen andre end statens egen advokat og den part, som er direkte involveret, nemlig Boligministeriet. Alle andre eksperter, som har udtalt sig i denne sag, hvad enten det er brandmyndigheder eller det er bygningstekniske eksperter, er helt klar over, at denne sag er af en sådan art, at man kan konkludere, at Boligministeriet har overtrådt gældende regler.

Derfor må der også være et ansvar at gøre gældende, og jeg er meget spændt på at høre ministerens svar.

Besvarelse

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Branden i Provianthuset udbrød søndag den

9. februar 1992 og medførte, som det vil være bekendt, omfattende skader.

I dagene, ugerne og månederne derefter blev der fra alle sider – rådgivere, entreprenører og håndværkere, det administrative personale i Folketinget og i Slots- og Ejendomsstyrelsen – udført en stor arbejdsindsats, dels med henblik på at kunne fremskynde genopbygningen mest muligt, dels og ikke mindst for at begrænse skadevirkningerne så meget som muligt. Denne indsats har ført til, at de økonomiske konsekvenser af branden bliver noget mindre end oprindelig skønnet.

Jeg kan oplyse, at de direkte udgifter til skadebegrænsende foranstaltninger, bl.a. til udtørring af bygningen, elforbrug m.v., har udgjort knap 22 mio. kr. inkl. moms. Og udgifterne til skadesudbedring har indtil nu udgjort ca. 65 mio. kr. inkl. moms.

Som alle, der daglig færdes i Provianthuset, ved, er der som følge af de store vandskader i forbindelse med branden fortsat fugtproblemer i ydermurene, men teknikerne regner med, at de fornødne arbejder kan iværksættes i sommermånederne, når Folketinget har afsluttet denne samling.

Vedrørende årsagen til branden kan jeg oplyse, at politiet og de tekniske eksperter umiddelbart efter branden foretog undersøgelser for at klarlægge brandårsagen. Det fremgår af politiets efterforskning og de tekniske undersøgelser, at branden opstod ved selvantændelse i materiale, der fandtes i en papiraffaldssæk bl.a. indeholdende slibestøv fra afslibning af trægulve, og at branden opstod i et toiletrum på første tagetage bag ved en af elevatorskakterne midt i bygningen, hvor den pågældende affaldssæk var efterladt.

Under politiets efterforskning i sagen blev en af entreprenørerne og en af dennes medarbejdere sigtet for overtrædelse af brandloven.

På grundlag af politiets efterforskning traf statsadvokaten den 12. januar 1993 beslutning om at opgive tiltale mod de sigtede – en afgørelse, som rigsadvokaten senere tiltrådte, idet man ikke fandt, at der ville kunne føres tilstrækkeligt bevis, der kunne føre til domfældelse for overtrædelse af brandloven.

Vedrørende det civile retlige erstatningsansvar besluttede Slots- og Ejendomsstyrelsen, da den pågældende entreprenør blev sigtet, dels at tilbageholde et skyldigt beløb på ca.

[Boligministeren]

400.000 kr. for allerede udført arbejde, indtil skyldspørgsmålet vedrørende brandens opståen var afklaret, dels at anmode kammeradvokaten om at vurdere, hvorvidt der var grundlag for at rejse et civilretligt erstatningsansvar over for den pågældende entreprenør i forbindelse med straffesagen eller ved et selvstændigt privat søgsmål.

Jeg skal ikke her gå i detaljer om dette forhold, men blot nævne, at kammeradvokaten efter en grundig vurdering af sagen konkluderede, at der under en eventuel retssag næppe ville kunne føres et tilstrækkeligt bevis, der kunne føre til idømmelse af et erstatningsansvar mod nogen af de involverede personer, hvorfor kammeradvokaten indstillede, at det økonomiske mellemværende mellem Slots- og Ejendomsstyrelsen og den pågældende entreprenør blev afsluttet ved styrelsens frigivelse af det tidligere tilbageholdte beløb. Dette skete umiddelbart derefter – i december 1993.

Jeg nævnte indledningsvis brandårsagen, således som den fremgår af politiets efterforskning og de tekniske undersøgelser, men jeg går ud fra, at forespørgslen nok så meget drejer sig om den efterfølgende debat, der har været i pressen, dels i juni 1992, dels i december 1993 og ugerne derefter – en debat, der bl.a. har medført en lang række besvarelser af spørgsmål fra Folketingets Boligudvalg og senest har givet anledning til en grundig drøftelse ved et samråd i Boligudvalget den 13. januar 1994.

Den 30. juni 1992 fremsendte min forgænger i embedet, daværende boligminister Svend Erik Hovmand, en redegørelse udarbejdet af Slots- og Ejendomsstyrelsen til Folketingets Boligudvalg.

I redegørelsen gennemgik styrelsen sagsforløbet og redegjorde for forhandlingerne med bygningsmyndigheden omkring byggetilladelsen til Provianthuset, således som styrelsen opfattede sagsforløbet, og redegjorde for brandvæsenets vurdering af branden og brandforløbet som beskrevet i brandvæsenets rapport af 3. april 1992.

Som alle ved, har der ikke været enighed mellem de involverede myndigheder, ligesom der har været rejst tvivl om fortolkningen af bygningsreglementets bestemmelser om brandmure og brandsektionsvægges afslutning mod tag.

Jeg vil gerne i den anledning minde om, at min forgænger i forbindelse med fremsendelsen af den nævnte redegørelse af 30. juni 1992 til Boligudvalget bemærkede to ting:

For det første at den anvendte konstruktion skulle revurderes med henblik på den størst mulige sikkerhed, og såfremt revurderingen førte til behov for ændringer af det gældende bygningsreglement, da at dette ville ske hurtigst muligt.

For det andet at min forgænger havde bedt kammeradvokaten om at gå ind i en vurdering af sagen, herunder om der hos de involverede myndigheder eller enkeltpersoner måtte være begået fejl under sagsbehandlingen, og om der i givet fald var grundlag for at gøre ansvar gældende.

Ministeren lagde vægt på, at nødvendig teknisk og uvildig bistand blev inddraget.

Jeg skal ikke her gå i detaljer med kammeradvokatens meget omfattende og grundige redegørelse, der blev afleveret til Boligministeriet og fremsendt til Folketingets Boligudvalg for et par måneder siden, og som jeg redegjorde for i et samråd i Boligudvalget den 13. januar.

Kammeradvokatens undersøgelser omfatter fire spørgsmål, herunder især spørgsmålet om udførelse af brandsektionsvæggene. De øvrige spørgsmål vedrørte bl.a. friholdelse af brandveje i byggeperioden og oplag af materialer m.v. i bygningen.

Fra kammeradvokatens som nævnt meget omfattende redegørelse vil jeg gerne citere følgende passus fra redegørelsens konklusion:

»Sammenfattende er det således min vurdering, at omfanget af den ved selvantændelse opståede brand i Provianthuset er et udslag af uheldigt samspil af flere faktorer. Tilslutningen af brandsektionsvæggene til trætaget i stedet for til tegltaget har ganske vist efter de brandsagkyndiges opfattelse haft en særdeles uheldig effekt ved den konkrete brand. Såfremt en sådan fremgangsmåde ikke bør tolereres uden efter dispensation fra bygningsmyndighederne, bør dette imidlertid præciseres i bygningsreglementet.

Sagsforløbet mellem Slots- og Ejendomsstyrelsen og Københavns Kommunes Bygge- og Boligdirektorat har været præget af betydelig formløshed. En smidig sagsbehandling i forbindelse med en så stor og vanskelig byggesag

[Boligministeren]

som ombygning af Provianthuset kan vanskeligt kritiseres. Det er nok også almindelig praksis ved behandling af byggerier, at det i ret ringe omfang nedfældes skriftligt, hvilke drøftelser der har fundet sted.

Nærværende sag understreger for mig at se behovet for en noget mere formaliseret sagsbehandling. Jeg finder dog ikke, at der i denne henseende fra de deltagende enkeltpersoners side er udvist forhold, der kan give anledning til sanktioner. Det er således min opfattelse, at der ikke er fornødent grundlag for, at der fra statens side søges iværksat disciplinær forfølgning eller tages andre retlige skridt mod nogen af de personer eller institutioner, der har deltaget i forløbet omkring brandsikringen af Provianthuset.«

Kammeradvokaten anbefaler herefter, at det i bygningsreglementet bliver præciseret, hvorledes tilslutning til tagdækningen af brandvægge og brandsektionsvægge skal udføres, hvor der findes mere end én tagdækning. Dette vil ske ved den igangværende revision af bygningsreglementet, som vil være tilendebragt i løbet af sommeren.

Endvidere anbefaler kammeradvokaten, at det indskræpes over for offentlige bygherrer og kommunale bygningsmyndigheder, at bygningsreglementet og andre forskrifter for byggeri nøje skal overholdes, også selv om der er tale om særlige byggeopgaver for det offentlige, idet fornødent hensyn til opgavernes særlige karakter må tages ved udstedelse af skriftlige dispensationer under iagttagelse af de herom gældende regler.

Endvidere anbefaler kammeradvokaten, at det indskræpes såvel de kommunale bygningsmyndigheder som offentlige bygherrer, at mundtlige drøftelser af væsentligere betydning for udformning eller udførelse af byggeri skal nedfældes skriftligt. Disse anbefalinger har Boligministeriet fulgt ved udsendelse af Bygge- og Boligstyrelsens skrivelse af 2. februar 1994 til offentlige bygherrer.

Endelig anbefaler kammeradvokaten, at disse to forhold særligt blev indskræppet over for de medarbejdere i Slots- og Ejendomsstyrelsen, der behandlede brandsikringsforanstaltningerne i Provianthuset. Jeg har i et brev af 21. januar bedt styrelsens direktør indskræppe dette over for de pågældende medarbejdere.

Jeg tror, at branden, de efterfølgende undersøgelser og det seneste forløb har medført, at snart sagt hver en sten har været vendt omkring brandsikkerheden i Provianthuset.

Jeg synes, det er forståeligt, at en så stor katastrofe, som branden i Provianthuset var, må give anledning til overvejelser og til debat. Men jeg synes nok, at debatten undertiden har været noget ensidig og uuncerret. Lad mig som eksempel blot nævne, at det har været fremme, at Slots- og Ejendomsstyrelsen og dermed Boligministeriet skulle have misinformeret Folketinget i denne sag. Dette er efter min bedste overbevisning ikke rigtigt. Der er i den forløbne tid blevet besvaret en lang række spørgsmål. Alt materiale i sagen har været tilgængeligt for medlemmerne af Folketingets Boligudvalg, og kammeradvokaten har fået tilstillet alle fornødne sagsakter for at kunne foretage sin belysning og vurdering af sagen.

Heldigvis er der langt imellem de helt store brandkatastrofer her i landet, men det er en risiko, vi må leve med, og uanset al menneskelig omhyggelighed og agtpågivenhed vil der ikke kunne gives garantier mod, at noget lignende kan ske fremover.

Men som altid, hvor større uforudsete og uforudsigelige ting indtræffer, må man naturligvis vurdere, om vi har gjort det godt nok, om vi kunne have gjort det anderledes, om der er grundlag for at ændre eller præcisere gældende regler eller eventuelt skærpe gældende regler for at minimere risikoen for, at noget tilsvarende kan ske i fremtiden.

Det var det ene formål med den undersøgelse, som min forgænger iværksatte, og resultatet er altså bl.a., at vi i det kommende bygningsreglement præciserer reglerne om brandsektionsvægge. Samtidig er der i forbindelse med genopbygningen af Provianthuset foretaget en ændring af tagkonstruktionen, og der er på visse punkter tale om brandsikringsforanstaltninger, der er mere vidtgående end de lovgivningsmæssigt fastsatte krav.

Det andet formål med undersøgelsen: at få klarlagt, om der er begået fejl, om der er grundlag for at gøre ansvar gældende, finder jeg klart belyst ved kammeradvokatens undersøgelse. Der er ikke efter kammeradvokatens opfattelse grundlag for at iværksætte disciplinære skridt eller at tage andre forholdsregler ud over de tidligere nævnte anbefalinger over

[Bolligministeren]

for nogen i forbindelse med sagsforløbet omkring branden i Provianthuset, og denne vurdering kan jeg henholde mig til.

Jeg har noteret mig, at der har været rejst kritik af, at det var kammeradvokaten – statens advokat – der har forestået undersøgelsen, og at det derfor ikke er en uvildig undersøgelse. Den kritik kan naturligvis fremføres, men jeg vil erindre om, at der ikke var nogen indvendinger fra Folketingets side hverken mod undersøgelsen som sådan eller mod, at denne gennemførtes af kammeradvokaten, da den daværende boligminister i 1992 meddelte, at han ville iværksætte den omhandlede undersøgelse.

I forbindelse med iværksættelse af undersøgelsen blev der lagt vægt på, at kammeradvokaten skulle inddrage teknisk og uvildig bistand i det fornødne omfang i sin vurdering af sagsforløbet.

Under sagsforløbet var der i november 1992 drøftelser mellem kammeradvokaten og Boligministeriet om behovet for supplerende bygningskyndig gennemgang ud over, hvad der allerede forelå umiddelbart efter branden, nemlig brandvæsenets rapport, Dansk Brandteknisk Instituts rapport og Slots- og Ejendomsstyrelsens redegørelse samt tegningsmateriale m.v. Man vurderede under disse drøftelser, bl.a. på baggrund af politiadvokatens redegørelse fra juni 1992 om branden i Provianthuset og kammeradvokatens foreløbige undersøgelser, at sagens kerne var spørgsmålet om fortolkning af bygningsreglementet, og at det foreliggende materiale derfor gav et fyldestgørende billede af de tekniske problemer, der skulle undersøges.

Det vurderedes således, at alle problemer, der var relevante for den ønskede vurdering af sagsforløbet – herunder eventuelle fejl, der var begået under sagsbehandlingen, og om der var grundlag for at gøre ansvar gældende – var indeholdt og fuldt belyst i det foreliggende materiale. Det blev samtidig besluttet, at kammeradvokaten skulle anmode Statens Brandinspektion, nu Beredskabsstyrelsen, om ud fra en brandsagkyndig synsvinkel at kommentere undersøgelsen og dermed selvfølgelig også kammeradvokatens bedømmelse af sagsforløbet m.v.

Jeg vil gerne understrege, at der ikke i sagsforløbet har været rejst nogen form for tvivl

om, hvad der var sagens kerne. Beredskabsstyrelsen har ikke ud fra en brandsagkyndig synsvinkel haft kommentarer til kammeradvokatens undersøgelse som sådan, dvs. til de forhold, der til belysning af sagsforløbet er inddraget i undersøgelsen. Beredskabsstyrelsen kommenterer således alene spørgsmålet om fortolkning af bygningsreglementet.

Jeg finder, at der har været inddraget den fornødne tekniske og uvildige bistand i undersøgelsen, og at kammeradvokatens redegørelse derfor er tilstrækkeligt grundlag for at konkludere, at årsagen til brandens omfang var et uheldigt samspil af flere faktorer, herunder tagkonstruktionens udformning.

Jeg kan ligeledes fastslå, at der i forbindelse med den oprindelige brandsikring af Provianthuset har været uenighed om fortolkning af bygningsreglementets bestemmelser om brandsektionsvæggens tilslutning til tag, når der er tale om mere end én tagdækning, ligesom der er uenighed om bygningsmyndighedernes godkendelse af den valgte brandsikringsløsning. Jeg har derfor som tidligere nævnt taget de fornødne skridt til at sikre, at lignende tvivl ikke igen kan opstå, hvilket bl.a. sker ved en præcisering af formuleringen af den aktuelle bestemmelse i bygningsreglementet og indskærpelse af regelret og mere formaliseret byggesagsbehandling over for de implicerede offentlige myndigheder og især over for de pågældende medarbejdere i Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Må jeg endelig afslutningsvis sige, at de seneste måneders debat kulminerende med denne forespørgselsdebat næsten helt overskygger det faktum, at Folketinget er flyttet ind i Christian den Fjerdes Provianthus fra begyndelsen af 1600-tallet, der i dag står nænsomt restaureret og ombygget til et moderne kontorhus, som brugerne er glade for, og som ude omkring har været genstand for megen og berettiget ros til de arkitekter, ingeniører og håndværkere, der har forestået ombygningen under vanskelige vilkår – vilkår, som ikke blev mindre vanskelige ved de begivenheder, der indtrådte den 9. februar 1992.

Forhandling

Kirsten Jacobsen (FP):

Det var ligefrem rørende at høre boligministerens afsluttende bemærkninger.

[Kirsten Jacobsen]

Jeg synes dog, det havde været mere på sin plads, hvis boligministeren havde fortalt Folketinget, at selv Folketingets indflytning i Provianthuset ikke er sket efter reglerne. Jeg synes, boligministeren skulle have fortalt Folketinget, at man efter indflytningen har været nødt til at lukke et kontor, at man giver Folketinget lov til at flytte ind og tage tingene i brug, inden man har ansøgt relevante bygningsmyndigheder om tilladelse til ibrugtagning af bygningen; den slags oplysninger havde det været mere rigtigt at give Folketinget end en ros til de arkitekter, som har overtrådt det gældende bygningsreglement, som er skrevet i det ministerium, boligministeren forvalter.

Jeg synes også, at det taler for sig selv, at man er nødt til at indskærpe over for offentlige myndigheder, at reglerne også gælder for dem. Vi ved jo alle sammen, at vores love normalt slutter med, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men man har altså haft den opfattelse, at de heller ikke gælder for offentlige myndigheder. Det må man jo have haft, siden det er nødvendigt at indskærpe, at lovene gælder for offentlige myndigheder.

Og hvis der var fortolkningsspørgsmål, måtte man jo gå ud fra, at det ministerium, som har skrevet reglerne, i det mindste vidste, hvad reglerne betød, da de skrev dem. Den person, som har skrevet det pågældende afsnit i bygningsreglementet, er da heller ikke i tvivl; vedkommende ved udmærket godt, hvad det betyder. Det ved alle andre eksperter også.

Der er kun 2 her i Danmark, som ikke har den opfattelse, og det er Boligministeriet, Slots- og Ejendomsstyrelsen og deres advokat – og det skulle da bare mangle, når man betaler flere millioner for at have advokaten til at føre sin sag, at han så ikke sørgede for at føre den til gavn for én.

Kammeradvokatens undersøgelse konkluderer, at hverken bygherren eller den ansvarlige bygningsmyndighed kan bebrejdes noget. Begrundelsen er, at bygningsreglementet ikke er præcist nok; det angiver ikke præcist, hvordan man skulle have gjort. Som jeg sagde før, er det af uvildige eksperter blevet påpeget, at denne konklusion enten bør tages med mange modifikationer eller er direkte forkert. En tolkning af dette er, at byggeloven er en funktions- og rammelov; anvendelsen vedrørende eksisterende byggeri er § 2 b, ombygning og andre

foranstaltninger, som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser. Dertil kommer, at bygningsreglementet kun gælder for nybyggeri. På den baggrund påpeges det, at det er det forkerte sted, kammeradvokaten har fundet undskyldningen for at frifinde staten og kommunen. Dette skriver arkitekt Per Stampe Rasmussen i Weekendavisen den 28. januar 1994.

Det er en almindelig vurdering, at bestemmelserne vedrørende brandadskillelse tilsigter, at en brand ikke skal kunne passere adskillelsen – hverken igennem, under eller over den – inden for et nærmere defineret tidsrum. Ligeledes er det almindeligt anerkendt, at der imod tagadskillelsen findes to løsninger: Enten føres brandvæggen ubrudt gennem tagkonstruktionen indtil en nærmere defineret højde, der forhindrer brandspredning over adskillelsen, eller alternativt føres brandvæggen op til tagkonstruktionen på en sådan måde, at der opnås sikkerhed for, at en brand ikke kan passere over væggen inden for nævnte tidsrum. Dette bliver skrevet af rådgivende ingeniør Peter Gaardsted i Ingeniøren den 11. marts 1994.

Denne vurdering støttes af statens brandeksperter i Beredskabsstyrelsen, der siger, at ulovlige brandmure ikke kan undskyldes med henvisning til uklarhed om reglerne. Ifølge Beredskabsstyrelsen er reglerne med hensyn til brandsektionsvægge ikke til at tage fejl af. Brandsektionsvægge skal altid og uden undtagelse føres helt op til tagdækningen for at forhindre brande i at vandre.

Ved ombygningen af Provianthuset var væggene ikke ført op til tagstenene, men kun til den indvendige forskalling. Under branden kunne flammerne derfor uhindret brede sig i hele bygningens længde.

Beredskabsstyrelsen meddeler i et brev af 1. februar 1994 kammeradvokaten, at Beredskabsstyrelsen er af den opfattelse, at ordlyden i BR82, kapitel 6.4.1, stk. 4, sidste punktum: »Væggen skal udføres i tæt forbindelse med tagdækningen ud fra en brandteknisk vinkel«, ikke kan give anledning til misforståelser. Ved tagdækningen forstås i denne sammenhæng det øverste, yderste lag tagdækning, idet hensigten med bestemmelsen alene er at forhindre, at brandudbredelsen sker i det vandrette plan.

Ingeniør Harald Lundsgaard, der har skrevet bygningsreglementets afsnit om brandsik-

[Kirsten Jacobsen]

ring, har den 26. december 1993 til Jyllands-Posten udtalt, at der altid er fortolkningstvivil i bygningsbestemmelserne, men ikke, hvad det grundlæggende angår, og at dette spørgsmål absolut hører til de grundlæggende. Den person, der har skrevet bestemmelsen, er ikke i tvivl om, hvad den indebærer.

Af rapporten om branden i Provianthuset af den vagthavende brandinspektør, Jens Jæpelt, fremgår det, at der både lodret og vandret var gennemgående hulrum. Branden har her haft helt frit spillerum med masser af luft igennem og fritligt med brændbart materiale. Brandvæggene var kun ført igennem til fuld forskalling, det vil sige, at den frit kunne brede sig forbi sektionsadskillelserne og derefter ind i næste sektion. Med til at muliggøre dette var, at det var vanskeligt eller umuligt at fastslå placeringen af brandsektioner, da der ikke var udført brandkamme, der kunne synliggøre dette. I øvrigt var der i den gamle bygning inden ombygningen brandkamme, så man kunne have set det; men dem fjernede man af æstetiske hensyn.

Ove Falkengaard, sektionsleder på Dansk Brandteknisk Institut, deltog i de tekniske undersøgelser i Provianthuset. Han betegner brandsikringen som byggesjusk og som helt igennem ulovlig.

Afdelingsleder Flemming Christiansen, Københavns Brandvæsen, siger, at Boligministeriet klokkeklart har overtrådt reglerne. Afdelingsleder Flemming Christiansen, Københavns Brandvæsen, siger endvidere, at brandsikringen af Provianthuset efter Københavns Brandvæsens mening var ulovlig. Han siger endvidere, at han ikke har mødt nogen teknikere, der siger noget andet.

Københavns Kommune og Københavns Brandvæsen har vurderet det notat, som Slots- og Ejendomsstyrelsen efter branden udfærdigede til den daværende boligminister, hr. Svend Erik Hovmand. I den forbindelse er følgende anført:

»Københavns Kommune anser det for usandt, når Slots- og Ejendomsstyrelsen påstår, at den først i sommeren 1992 blev opmærksom på, at kommunen mente, at brandsikringen af Provianthuset var ulovlig. Det fik styrelsens embedsmænd at vide på et møde den 25. februar 1992.

Københavns Kommune og Københavns Brandvæsen er uenige i påstanden om, at brandsikringen af Provianthusets tag har været nøje drøftet mellem parterne. Det er ikke nævnt i ét eneste referat hos hverken Københavns Kommune eller Københavns Brandvæsen.

Københavns Kommune påpeger, at Ejendomsstyrelsen aldrig har fremsendt den endelige tegning af brandsikringen af taget, som notatet kunne give indtryk af.«

På baggrund af sagsbehandlingen mellem Københavns Kommune og Københavns Brandvæsen skriver Københavns Brandvæsen, at store dele af notatets stk. 3, hvori Slots- og Ejendomsstyrelsen forklarer, hvorfor den mener den har fået tilladelse til brandsikringen, ikke er i overensstemmelse med Københavns Brandvæsens opfattelse.

Københavns Brandvæsen afviser Slots- og Ejendomsstyrelsens forklaring om, at brandsikringen kun var af mindre betydning for brandens udvikling.

Dagbladet Jyllands-Posten skriver sammenfattende den 26. december 1993 på baggrund af samtaler med fagfolk følgende om forløbet i forbindelse med branden i Provianthuset: at brandsikringen i Provianthuset var ulovlig, at både byggetilladelse og bygningsreglement klart var overtrådt, samt at Boligministeriet ved ukritisk at videregive Slots- og Ejendomsstyrelsens forklaring har vildledt Folketinget.

Dette synes – sammenholdt med de modstridende fortolkninger af centrale dele af hændelsesforløbet i forbindelse med branden i Provianthuset mellem Københavns Kommune, Københavns Brandvæsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen – at bestyrke behovet for, at en uvildig undersøgelse bliver foretaget, for at man kan få ansvaret placeret.

Tidligere boligminister Svend Erik Hovmand lovede Folketinget, at kammeradvokatens undersøgelse ville betyde, at den nødvendige uvildige brand- og byggetekniske ekspertbistand blev brugt. Tre måneder senere, den 6. november 1992, besluttede Boligministeriets departementschef, chefen for Slots- og Ejendomsstyrelsen og kammeradvokaten, at der alligevel ikke var grund til at inddrage disse uvildige brand- og bygningstekniske eksperter.

Tidligere boligminister Svend Erik Hovmand oplyste den 28. oktober i et svar til Fol-

[Kirsten Jacobsen]

ketingets Finansudvalg, at Boligministeriet havde anmodet kammeradvokaten om at foretage en uvildig vurdering af sagsforløbet, herunder en vurdering af, hvorvidt der måtte være begået fejl under sagsbehandlingen.

I et brev af den 26. juni til Folketingets Boligudvalg meddeler tidligere boligminister Svend Erik Hovmand, at han vil anmode kammeradvokaten om nødvendig teknisk og uvildig bistand og om at vurdere, om der er begået fejl under sagsforløbet.

Den 27. december spørger Folketingets Boligudvalg, om ministeren vil oplyse, om ministeren for at undgå habilitetsproblemer vil overveje at lade en anden instans end kammeradvokaten, f.eks. Dansk Brandteknisk Institut, undersøge, om der kan placeres et ansvar i Slots- og Ejendomsstyrelsen eller i ministeriets departement.

Den 10. januar svarer den daværende boligminister bl.a., at han finder, at det var rigtigt at anmode kammeradvokaten om at foretage den ønskede vurdering og finder således ikke, at der foreligger noget habilitetsproblem i forhold til dennes vurdering af sagen. Boligministeren skriver videre i sit svar, at han er opmærksom på, at kammeradvokaten i egenskab af statens advokat også fører sager, der henhører under de parter, hvis sagsbehandling skal vurderes. Men på det tidspunkt var det to måneder siden, at uvildigheden forsvandt, nemlig den 6. november under mødet mellem Boligministeriet og Kammeradvokaturen.

Derfor mener jeg, det er klokkeklart, at den uvildige undersøgelse har Folketinget ikke fået, Folketinget har fået forkerte oplysninger, og jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget konstaterer, at det løfte, som den tidligere boligminister gav Folketinget om en uvildig undersøgelse af branden i Provianthuset, ikke er blevet opfyldt med kammeradvokatens rapport. Folketinget pålægger derfor regeringen at lade sagen vurdere af uvildige bygnings- og brandsagkyndige, således at et eventuelt ansvar kan placeres.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 39).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om moti-

veret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandling.

Baadsgaard (S):

Efter at vi har lagt øre til en lang oplæsning af forskellige avisers indhold i de forløbne to år og af andre såkaldte eksperters eller egentlige eksperters udsagn, uden at ordføreren på noget tidspunkt gjorde rede for sin egen vurdering af de uklarheder, bygningsreglementet faktisk indeholder, vil jeg takke boligministeren for en god og grundig besvarelse af den rejste forespørgsel om branden i Provianthuset.

Lige siden denne sag blev rejst, har Socialdemokratiet indtaget den holdning, at sagen skulle undersøges til bunds, og det mener jeg også vi nu kan sige at den er blevet.

Vi støttede fuldt ud den tidligere boligminister i den linje, der blev lagt. Sammen med Slots- og Ejendomsstyrelsens redegørelse, som blev fremsendt til Boligudvalget den 30. juni 1992, redegjorde den daværende boligminister, hr. Svend Erik Hovmand, i en skrivelse til Folketingets Boligudvalg for, hvorledes sagen ville blive fulgt op, herunder også at boligministeren havde bedt kammeradvokaten gå ind i en vurdering af sagen. Kammeradvokaten skulle bl.a. vurdere, om der var begået fejl under sagsbehandlingen, samt om der var grundlag for at gøre ansvar gældende.

Som sagt var vi i Socialdemokratiet godt tilfredse med, at der blev iværksat sådan en undersøgelse. Det er også min opfattelse, at Folketingets Boligudvalg i enighed gav sin tilslutning hertil og også til, at det var kammeradvokaten, der skulle forestå den undersøgelse, der nu var lagt op til.

Kammeradvokaten har undersøgt forskellige forhold. Det mest interessante er spørgsmålet, om der er begået fejl ved sagsbehandlingen vedrørende tilslutning af brandsektionsvægge til tagdækningen i Provianthuset. Det afhænger i første række af, om bygningsreglementet er overholdt. Kammeradvokaten giver i redegørelsen udtryk for den opfattelse, at det ikke af ordlyden i bygningsreglementet klart fremgår, om tæt tilslutning i tilfælde af dobbelttag skal ske til underkant af den øverste eller nederste tagdel, og hvis man læser bygningsreglementet, vil man nok komme til den samme opfattelse.

[Baadsgaard]

Undersøgelsen har givet kammeradvokaten anledning til at anbefale boligministeren at iværksætte nogle foranstaltninger, herunder også at det i bygningsreglementet præciseres, hvorledes tilslutning til tagdækninger af brandvægge skal udføres, når der findes mere end én tagdækning. Denne og de øvrige anbefalinger har boligministeren taget initiativ til at gennemføre; men der er efter kammeradvokatens opfattelse ikke fornødent grundlag for, at der fra statens side søges iværksat disciplinær forfølgning eller tages andre retlige skridt mod nogen af de personer eller institutioner, der har deltaget i forløbet omkring brandsikringen af Provianthuset.

Jeg skal til slut på vegne af Socialdemokratiet, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget kan henholde sig til boligministerens redegørelse for sagsforløbet omkring branden i Provianthuset og har taget til efterretning, at boligministeren:

- 1) har taget skridt til, at det i bygningsreglementet bliver præciseret, hvorledes tilslutning til tagdækningen af brandvægge og brandsektionsvægge skal udføres, når der findes mere end én tagdækning,
  - 2) har indskærpet over for offentlige bygherrer og kommunale bygningsmyndigheder, at bygningsreglementet og andre forskrifter for byggeri nøje skal overholdes, også selv om der er tale om særegne byggeopgaver for det offentlige, idet fornødent hensyn til opgavernes særlige karakter må tages ved udstedelse af skriftlige dispensationer under iagttagelse af de herom gældende regler,
  - 3) har indskærpet over for såvel de kommunale bygningsmyndigheder som offentlige bygherrer, at mundtlige drøftelser af væsentligere betydning for udformning eller udførelse af byggeri skal nedfældes skriftligt, og
  - 4) særligt har indskærpet de under pkt. 2 og 3 nævnte forhold over for de medarbejdere i Slots- og Ejendomsstyrelsen, der behandlede brandsikringsforanstaltningerne i Provianthuset,
- går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 40).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat endnu et forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Hr. Baadsgaard påstod, at jeg kun havde citeret en række eksperter og ikke givet udtryk for min egen holdning. Jeg kan sige, at jeg er enig med de eksperter, som jeg citerede. Det er ikke uvæsentlige eksperter, det er brandvæsenet, det er Beredskabsstyrelsen, det er de fire største kommuner i landet, det er den person, som har skrevet det pågældende afsnit af bygningsreglementet, og endnu flere.

Med hensyn til alle de præciseringer, man nu finder nødvendige, fordi der var en uklarhed, har man spurgt i de fire største kommuner i landet, hvordan man skulle forstå denne her bestemmelse, og alle uden undtagelse er enige om, at den pågældende bestemmelse om brandsektionsvægge betyder, at de skal føres ubrudte igennem til underkant af fast tag. Fast tag er i den forbindelse beskrevet af både Beredskabsstyrelsen, brandvæsenet og andre som det yderste tag.

De samme kommuner siger, at hvis man havde fået en ansøgning om at dispensere fra disse regler og lade brandsektionsvæggene gå som i Provianthuset til underkant af fuld forskalling, ville dispensation være blevet afslået. Så klokkeklar er eksperternes mening.

Det skal da også til sidst tilføjes, at Provianthuset nu er blevet genopført efter de bestemmelser, som det skulle have været moderniseret efter, nemlig sådan at brandsektionsvæggene er blevet ført ubrudt igennem til underkant af yderste tagbeklædning, nemlig tegtaget, som compensation for de brandkammer, som var bygget af Christian den Fjerde i det gamle Provianthus, og som man rev ned af æstetiske grunde.

Pernille Sams (KF):

Jeg tror, vi alle er enige om det dybt beklagelige og meningsløse i den brand, der fandt sted i det næsten færdigrenoverede Provianthus. Tilbage står vi naturligt med følelsen af, at no-

[Pernille Sams]

get afgørende har svigtet, siden det kunne ske. Man ville måske i virkeligheden ønske, at det var tilfældet, så ansvaret helt entydigt kunne placeres, og så man kunne være sikker på at have forebygget, at noget lignende sker i fremtiden.

Derfor har både politiet og kammeradvokaten foretaget omfattende undersøgelser for at få afklaret hændelsesforløb og ansvarsforhold. Vi har naturligvis studeret disse redegørelser meget nøje, for vi mener, det var meget nødvendigt med disse grundige undersøgelser, som hele Boligudvalget efter min erindring stod bag ved.

Der er da naturligvis også spørgsmål, der melder sig ved en gennemgang af alle sagens akter, og set i bakspejlet er det vel også altid ganske nemt at se, hvad der kunne og skulle have været gjort; men det afgørende for os i dag er, at der ikke er fremkommet oplysninger, der gør, at vi er blevet usikre på, om undersøgelsesernes konklusioner er korrekte.

Kammeradvokatens undersøgelse og dens konklusioner er for os at se ikke mangelfulde eller partiske, og derfor tror vi ikke, at sagen og dens konklusioner vil blive hverken bedre eller væsentligt anderledes, selv om vi sætter endnu flere undersøgelser i gang. Der er intet, der tyder på, at resultatet vil blive anderledes, selv om vi fordobler dyngen af papir, rapporter og undersøgelser, og derfor vil vi ikke være med til at anbefale yderligere undersøgelser. Det vil være spild af tid og penge efter vores opfattelse, og det vil ikke ændre på det dybt beklagelige i, at branden nu engang fandt sted. Kræfterne, som skal bruges nu, må bruges på at forebygge og forhindre, at noget tilsvarende sker i fremtiden; det er der langt større perspektiv i.

Der er et meget stort behov for brandsikring af vores gamle bygninger, som udgør helt uvurderlige kulturværdier. De er en vigtig del af vores baggrund og vor kultur og en vigtig del af nutidens aktive billede af Danmark som et land med dybe rødder. Derfor lægger vi meget stor vægt på boligministerens aktive skridt for at forhindre gentagelser, ligesom vi allerede i forbindelse med branden tog skridt til en generel opprioritering af brandsikringen af statens fredede bygninger.

Det må være ved sådanne fremadrettede skridt, Folketinget bedst kan bruge ressourcerne på dette område. Derfor vil vi i dag stemme

for regeringens dagsordensforslag og imod Fremskridtspartiets.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det eneste, jeg kan være enig med fru Pernille Sams i, er, at gentagelser naturligvis skal undgås.

Men jeg kan da ikke tro, at Det Konservative Folkeparti har den holdning, at ansvaret ikke skal placeres. Jeg kan da ikke tro, at Det Konservative Folkeparti virkelig har den holdning, at de love, vi udsteder her i landet, gælder for alle de private borgere, men at de ikke gælder for offentlige myndigheder.

Det er jo sådan – og det ved fru Pernille Sams udmærket godt – at havde det været en privat bygherre, der havde restaureret en ejendom, hvor brandsektionsvæggene var gået til underkant af forskalling, som det var tilfældet i Provianthuset, så ville brandforsikringen være blevet nægtet udbetalt, fordi der var sket en overtrædelse af brandsikringsreglerne. Det får vi ikke frem på bordet her, fordi staten er selvforsikrende. Man går bare op i Finansudvalget, og så beder man om andre 125 mio. kr.; så let går det. At det skal medføre ansvar, når private borgere overtræder de love, dette Folketing vedtager, det synes alle at være enige om; men der er et massivt flertal her i Folketinget i dag, der synes, at et tilsvarende ansvar sandelig ikke skal placeres, når det er en offentlig myndighed, det går ud over.

Og jeg kan slet ikke forstå, hvordan fru Pernille Sams kan indtage den holdning, at når Folketingets Boligudvalg får at vide af boligministeren, at man iværksætter en uvildig undersøgelse, og man så får en undersøgelse, som er et partsindlæg fra den advokat, som skal forsvare den pågældende offentlige myndighed, så stiller man sig tilfreds med det. Det ville jo svare til, at man i skattesager bad Told- og Skattestyrelsens advokater om at svare på borgernes vegne. Det er nøjagtig det, vi så i sagen om Himmerlandsbanken, men dér havde Det Konservative Folkeparti en helt anden holdning til, hvordan vi skulle have ansvaret placeret.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

For god ordens skyld synes jeg det er nød-

[Pernille Sams]

vendigt at tilføje, at selvfølgelig ønsker Det Konservative Folkeparti ansvaret placeret. Det var jo også derfor, vi stod fuldt bag ved kravet om, at der skulle foretages grundige undersøgelser efter denne her brand. Som så vidt jeg husker alle partierne i Folketingets Boligudvalg også var enige om, overlod man det til kammeradvokaten at gennemgå hele sagen.

Vi bad om undersøgelserne, og vi har fået en stribe undersøgelser og en masse papir; og jeg kan da ligesom fru Kirsten Jacobsen godt være ærgerlig over konklusionen, for jeg havde håbet, at konklusionen på alle de undersøgelser havde været mere klar, så det havde været let for os i dag at placere ansvaret.

Men jeg synes ikke, man kan tillade sig – det vil vi i hvert fald ikke være med til – blot fordi konklusionen ikke er den, man havde regnet med eller håbet på, så bare at afskære undersøgelsen og sige, at man så ikke kan bruge den, at man så må have en anden, indtil man får den konklusion, man havde håbet på.

Vi var selv med til at bede om denne undersøgelse, og vi sagde selv, at det, kammeradvokaten foretog, var i orden, og det mener jeg også fru Kirsten Jacobsen gjorde. Og som jeg sagde i min tale, er der ikke noget i den undersøgelse, der er foretaget, som tyder på, at hvis vi foretog en ny undersøgelse, ville den komme til et andet resultat. Derfor opfatter vi det som spild af både tid og penge at bruge kræfter og penge på flere af den slags papirarbejder, når skaden nu engang er sket, for det medfører efter vores opfattelse ikke noget nyt. Det er ikke et spørgsmål om, at vi ikke vil være med til at placere ansvaret; det vil vi meget gerne. Men som konklusionen på rapporten siger, er det ikke så ligetil at gøre det, og det må vi henholde os til.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er egentlig såre enkelt: Fremskridtspartiet tilsluttede sig det, den tidligere boligminister sagde til Boligudvalget, fordi boligministeren lagde vægt på, at kammeradvokaten skulle inddrage den fornødne uvildige ekspertbistand både brandteknisk og byggeteknisk.

Folketinget fik aldrig nogen sinde at vide, at man tre måneder efter, en dag i november, holdt et møde i Boligministeriet mellem de involverede parter og bestemte, at uvildigheden

ikke længere skulle være gældende, idet det nok ville blive for dyrt for skatteyderne. Det fik Folketinget ikke at vide. Nej, Folketinget fik noget at vide, som var direkte usandt. Folketinget fik nemlig den 10. januar 1993 at vide, at der stadig væk var tale om en uvildig undersøgelse, uanset at vi nu ifølge kammeradvokatens egen rapport kan konstatere, at uvildigheden gik fløjten gennem en aftale to måneder tidligere.

Det, vi mener med det dagsordensforslag, vi har fremsat, er, at vi ønsker det kommissorium opfyldt, som den daværende boligminister gav kammeradvokaten. Det kan vi konstatere at det ikke er. Den uvildighed er ikke til stede. Og den er ikke til stede, fordi man internt i Boligministeriet sammen med kammeradvokaten afskriver uvildigheden – muligvis oven i købet bag boligministerens ryg, for ellers kan boligministeren jo ikke tre måneder efter skrive til Folketinget, at den stadig findes. Og det er det, man gerne skulle forstå i Det Konservative Folkeparti.

Når man regner med, at man får en uvildig undersøgelse, så er det det, man skal have, og så skal man ikke have et partsindlæg. Man kunne have sparet alle advokatomkostningerne til kammeradvokaten, og så kunne man have ladet Slots- og Ejendomsstyrelsen skrive denne rapport selv. Det ville have givet samme resultat.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg tænker på, om fru Kirsten Jacobsen også ville være kommet til det resultat, hvis kammeradvokatens konklusion var blevet anderledes. Men det er jo en hypotetisk tankegang, så lad det ligge.

Men inden vi kører videre i debatten, synes jeg, det er værd at få fastslået, at kammeradvokatens opgave jo var at foretage en juridisk vurdering. Det, det drejer sig om i denne sag, og det, som er uklart også efter kammeradvokatens opfattelse, er jo bygningsreglementet. Nu har fru Kirsten Jacobsen gentagne gange udtalt heroppefra, at en brandvæg skal føres til et fast tag, altså et ikke brændbart materiale. Derfor vil jeg bede fru Kirsten Jacobsen om at fortælle, hvor i bygningsreglementet det står, for det er netop dér, tvivlen kommer ind, for det står ikke nogen steder.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er rigtigt, at det, der står, er: til underkanten af et fast tag. Derfor har jeg spurgt boligministeren, om han vil spørge de fire største kommuner i landet, hvordan man fortolker denne bestemmelse. Og de fire største kommuner i landet svarer fuldstændig enslydende, at man fortolker den således, at det er til underkanten af den yderste tagbelægning. De svarer oven i købet, at hvis de skulle få en dispensationsansøgning om noget andet, ville den blive afslået.

Det er det, der gør, at jeg siger, at når de fire største kommuner i landet ikke har nogen som helst problemer med, hvad det er for en slags tagbelægning, er det lidt mærkeligt, at de, der selv har skrevet reglementet, og som har sendt alle vejledningerne og cirkulærerne til kommunerne, får en anden opfattelse, den dag de selv bliver årsag til en brand. Det kunne jo tænkes, at det var for at beskytte sig selv. Alle andre eksperter er i øvrigt også enige.

Dernæst vil jeg gerne sige, at det, boligministeren sagde både til Folketingets Boligudvalg og til Folketingets Finansudvalg, var ikke, at man bare skulle have en juridisk gennemgang af denne sag. Nej, man skulle have en uvildig undersøgelse, som inkluderede uvildige byggetekniske og brandtekniske eksperter, og det skulle kammeradvokaten sørge for! Og det var det, man på et møde i Boligministeriet i begyndelsen af november sørgede for ikke fandt sted.

Bodil Thrane (V):

En uhyggelig brand hin vinternat den 9. februar 1992 mindede os endnu en gang om naturkræfternes styrke. Den enorme ildebrand, der fik københavnere og resten af befolkningen til at holde vejret, indtil ilden var under kontrol, var endnu en bekræftelse af, hvor galt det kan gå, når uheldet virkelig er ude. Dette gamle, prægtige hus bygget af Chr. IV som en del af et storslået havneanlæg kan med sine snart 400 års levetid fortælle os meget om dansk historie i en spændende periode med vækst og storhed og krige med sejre og nederlag, men naturligvis mest om den praktiske funktion, huset har haft gennem sin levetid. Lugten af saltede sild og tjære og af svovl fra et gammelt krudthus, blandet med alskens dufte

fra bagerier og røgerier, kan man næsten tænke sig til, når man lader fantasien løbe lidt i en stille stund ved et besøg derovre i de smukt nyindrettede lokaler og gange.

Alt dette er historie, men samtidig en af årsagerne til, at værestedet og hverdagen for det danske folkestyre rummer så megen atmosfære og inspiration som få andre parlamenter i verden. Det er for mig vigtige faktorer i det helhedsbillede af det danske folkestyre, jeg gerne vil se: at det er en integreret del af hele vores tilværelse.

Derfor er det selvfølgelig nødvendigt for hver ny generation eller hver ny epoke at bevare og forbedre de mekanismer både i handling og i holdninger, der skal skabe tillid i sin egen tid og respekt i eftertiden.

I det lys vil jeg meget gerne vælge at se Fremskridtspartiets forespørgsel her i dag. Og jeg er helt enig i forespørgernes interesse i at sikre, at der bliver fremskaffet oplysninger om branden i Provianthuset, så Folketinget, befolkningen og pressen har fuld tillid til, at sagen er belyst, drøftet, afvejet og behandlet professionelt og i overensstemmelse med den ånd af åbenhed og reel information, vi er enige om i Folketinget.

Man kan dele forløbet op i tre dele: for det første branden, herunder årsagen og det økonomiske omfang, for det andet slukningsprocessen, herunder de tekniske forskrifter og regulativer, og for det tredje de juridiske forhold, herunder kammeradvokatens vurdering.

Brandårsagen er klarlagt: selvantændelse i en sæk med støv fra gulvafslibningen, der var glemt i et toiletrum. Konsekvensen var en forsinkelse af Provianthusets renovering på cirka et års tid og en skade til et beløb – alt efter, hvor meget man tager med – på i hvert fald ca. 100 mio. kr. Dette er specificeret i et bilag, som vi alle sammen har fået udleveret.

Slukningsprocessen og det tekniske omfang af branden med spørgsmål om, hvorvidt de tekniske og praktiske forskrifter var fulgt, blev Slots- og Ejendomsstyrelsen bedt om at lave en redegørelse om af tidligere boligminister Svend Erik Hovmand, og denne redegørelse fik vi oversendt i Boligudvalget den 30. juni 1992. Heri kan man læse styrelsens vurdering af sammenhængen mellem brandens årsag og dens omfang og af husets byggepladsstatus som værende hovedårsagen til brandens om-

[Bodil Thrane]

fang mere end de tekniske detaljer i forbindelse med f.eks. tagkonstruktionen.

En juridisk vurdering måtte naturligvis også skaffes til veje, og derfor bad ligeledes daværende boligminister Svend Erik Hovmand kammeradvokaten se på sagen, samtidig med at man foretog nogle præciseringer over for brandmyndighederne. Kammeradvokatens afvejning og vurdering efter de forskellige rapporter, redegørelser og indhentede oplysninger har ikke givet anledning til yderligere opfølgning af sagen ud over, at der er peget på nødvendigheden af forskellige opstramninger af diverse forskrifter og reglementer.

Man kan selvfølgelig være mere eller mindre enig i kammeradvokatens konklusion og de ca. 300 sider, vi har fået udleveret, plus alt det yderligere materiale, vi har haft adgang til at se. Der ligger der naturligvis stof til snesevis af spørgsmål, som stadig væk kan stilles; men det finder jeg ikke nogen mening i.

Derfor er vi i Venstre af den opfattelse, at den person med de juridiske kvalifikationer, som den daværende boligminister valgte dengang, nemlig kammeradvokaten – hvilket ingen dengang gjorde indsigelse imod – har gjort sit arbejde. Kammeradvokaten har som sagt påpeget det hensigtsmæssige i opstramninger af forskrifter og normer i sagsbehandlingen omkring bygningsreglementer og eventuelle dispensationer, således at risikoen til enhver tid minimeres.

Derfor vil jeg selvfølgelig gerne tilføje, at vi også løbende må sikre, at tekniske forbedringer indarbejdes som krav i disse forskrifter.

Jeg skal på Venstres vegne med disse udtalelser udtrykke tillid til det afsluttede sagsforløb og håber, at Provianthuset nu får en ny glansperiode i den meget flotte udformning, det fremstår i både inde og ude.

Jeg kan til slut sige, at vi gerne vil støtte regeringens dagsordensforslag.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det var jo en poetisk tale, Venstres ordfører her holdt. Men det havde nok været mere rigtigt, hvis den tidligere boligminister – som jo er til stede i salen – havde været ordfører på partiets vegne. Den tidligere boligminister er jo foruden journalist også uddannet tømrer, så vidt jeg ved, og er derfor i besiddelse af en ikke

ringe byggeteknisk ekspertise. Den tidligere boligminister ville derfor nok i forbindelse med det kommissorium, han gav Folketingets Boligudvalg om, at en uvildig ekspertise både byggeteknisk og brandteknisk ville være til stede, have undret sig over vores svar med hensyn til, om den rapport fra kammeradvokaten, som vi har set, også er udtryk for det.

Jeg er enig i, at Chr. IV's 400 år gamle bygning er en flot bygning, og at det var en dygtig bygherre. Det var også derfor, han byggede brandkamme, og det er dem, man har revet ned.

Når man taler om brandårsagen, bør man henholde sig til brandrapporten. Så vil man se, at det, der står om årsagerne, fylder tre linjer; men så vil man også se, at det, der er det vigtige – det, der kostede penge, og det, som på grund af overtrædelsen af brandsikringsbestemmelserne var årsag til brandspredningen – fylder mange, mange maskinskrevne sider. Og det konkluderer, at det, der var en kælderbrand til 10.000 kr. på grund af overtrædelse af brandsikringsbestemmelserne, blev til en tagbrand til mere end 100 mio. kr.

Pelle Voigt (SF):

Kernen i den sag, vi behandler her i dag, er spørgsmålet: Kan der placeres et ansvar for branden og dens følger? Og efter at have hørt boligministerens omfattende besvarelse, som jeg gerne vil takke for, kan man desuden – synes jeg – stille spørgsmålet: Ønsker man at placere et ansvar?

Det er et problem, hvis statens egen advokat, kammeradvokaten, skal være den eneste og endelige instans, der foretager undersøgelsen af, hvorvidt man kan placere et sådant ansvar.

Når nemlig statens egen advokat med rette eller urette konkluderer, at hverken de håndværkere, der var direkte årsag til brandens udbrud, eller entreprenørsiden, der ikke havde sørget for en brandsikring, der kunne hindre brandens eksplosive udbredelse, kan pålægges ansvaret, herunder erstatningsansvar, så betyder det jo i sig selv, at en ansvarspåleggelse til den side i praksis er blevet næsten umuliggjort.

Herefter står tilbage, om Boligministeriet som bygherre vil kunne pålægges et ansvar; og dette spørgsmål bør ikke afgøres endeligt af statens, herunder Boligministeriets, egen advo-

[Pelle Voigt]

kat. Hvis man anvendte den metode i andre sager om erstatningsansvar, ville domstolene ganske vist blive aflastet i betydelig grad, men det ville næppe gavne retssikkerheden. Hertil kommer, at staten – og altså også Boligministeriet – vel mere end nogen anden juridisk person er forpligtet til at påse, at de af staten selv pålagte love og bestemmelser om borgernes adfærd overholdes og respekteres.

Jeg synes ikke, det er rimeligt, at der fra en række ordføreres og fra boligministerens side i dag argumenteres for, at det, at ingen i sin tid havde nogen indvendinger imod, at kammeradvokaten undersøgte sagen, skal betyde, at kammeradvokatens redegørelse nu er den endelige og uvildige afgørelse i denne sag.

Det afgørende punkt, vi behandler, er spørgsmålet om bygherrens eventuelle ansvar for brandsikringen og brandens udbredelse. Spørgsmålet er, om bygningsreglementets bestemmelse om, at sektionsvægge skal udføres i tæt forbindelse med tagdækningen, er overholdt. Københavns Kommunes Bygge- og Boligdirektorat benægter, at man skulle have godkendt den valgte løsning, Beredskabsstyrelsen og vel også brandvæsenet mener ikke, at bygningsreglementets bestemmelser er overholdt, men kammeradvokaten mener, at bygningsreglementet på det punkt er juridisk uklart, og at bygherren følgelig heller ikke kan pålægges ansvar.

Boligministeren har taget skridt til i fremtiden at formulere reglementet således, at det ikke kan misforstås. Men kan Boligministeriets advokat fjerne sin klients ansvar som bygherre ved at henvise til det bygningsreglement, som er formuleret af samme bygherre? Det forekommer ikke umiddelbart rimeligt. Boligministeriet må vel mere end nogen anden instans i Danmark antages at kunne forstå og at ville rette sig efter bygningsreglementet. Hvis ikke det var tilfældet, hvorfor skulle de enkelte borgere eller bygherrer så tage reglementet alvorligt?

Derfor må vi i SF konkludere, at denne sag ikke er egnet til afgørelse alene ved statens advokat eller for den sags skyld her i Folketinget. Folketingets flertal har stået fadder til både den tidligere og den nuværende boligminister, og Folketinget er klart bedre egnet til at afgøre politiske end tekniske spørgsmål. Vi har her at gøre med en situation, hvor afgørelsen af tek-

niske og juridiske spørgsmål er uløseligt forbundne.

Spørgsmålet om den juridiske fortolkning af bygningsreglementet må nødvendigvis ses i en teknisk belysning, og denne tekniske belysning kan kun tilvejebringes af uvildige eksperter. Det fremgår af en lang række af de udsagn, som fru Kirsten Jacobsen har gjort rede for her fra talerstolen. Det fremgår også af de betragtninger, som man fra Beredskabsstyrelsen har gjort gældende, nemlig at det ganske enkelt er teknisk meningsløst kun at føre brandvæggen op til det brandbare undertag. Hvis afslutningen imod taget af den krævede brandsikring af loftet langs væggen skal kunne hindre brandens udbredelse, skal muren føres op gennem undertaget og have tæt forbindelse med det ubrandbare tegltag. Set fra et brandteknisk synspunkt kan ordlyden i reglementet derfor ikke give anledning til misforståelser, mener overingeniør J. Petersen fra Beredskabsstyrelsen.

Det er et synspunkt, som jeg deler, og det er et synspunkt, som jeg forstår at alle uvildige eksperter, som har udtalt sig om denne sag, deler. Vi skal derfor anbefale, at der gennemføres en uvildig undersøgelse af spørgsmålet om placeringen af ansvaret for branden og især følgerne af branden i Provianthuset den 9. februar 1992.

Jeg vil gerne i et senere indlæg i næste ordførerrække komme tilbage til en nærmere gennemgang af de to foreslåede dagsordener, hvoraf den sidste jo først på nuværende tidspunkt er under omdeling.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Venstres ordfører opfattede ikke, at jeg stillede nogle spørgsmål, og jeg skal derfor gentage dem: Mener Venstres ordfører, at det, som Venstres tidligere boligminister, hr. Svend Erik Hovmand, skrev den 10. juli 1992 til kammeradvokaten, og hvori man fandt det nødvendigt at få foretaget en uvildig vurdering af sagsforløbet – herunder en vurdering af, hvorvidt der måtte være begået fejl under sagsbehandlingen, og om der er grundlag for at gøre ansvar gældende – er opfyldt med kammeradvokatens brev, når det samtidig fremgår af kammeradvokatens redegørelse, at den uvildighed, som den daværende boligminister lagde så stærkt

[Kirsten Jacobsen]

vægt på, blev fjernet under et møde i Boligministeriet den 9. november samme år af daværende departementschef Ole Zacchi, direktøren for Slots- og Ejendomsstyrelsen og kammeradvokaten.

(Kort bemærkning).

Bodil Thrane (V):

Jeg vil sige til fru Kirsten Jacobsen, at det krav, som tidligere boligminister Svend Erik Hovmand stillede til kammeradvokaten, gik ud på at få sagen belyst til alles tilfredshed. Dermed uddelegerede han naturligvis opfyldelsen af det behov, der måtte være for alle de undersøgelser, der skulle iværksættes, for at han kunne give en redegørelse. Og det, vi har set efterfølgende, har levet op til hans tillid og det kommissorium, som kammeradvokaten skulle arbejde efter. Det føler vi er fuldt bebyggende.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Mener fru Bodil Thrane virkelig, at det, der står i indledningen til boligministerens brev af 10. juli 1992, er det, der er sket? Indledningen lyder som følger:

»Boligministeriet finder det nødvendigt at få foretaget en uvildig vurdering af sagsforløbet.«

Mener fru Bodil Thrane, at det er det, der er sket, og mener den tidligere boligminister, som sidder i salen, også, at det er det, der er sket?

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Da mit navn er blevet inddraget i debatten, er det vel naturligt også at tage ordet her ved denne lejlighed. Jeg har haft lejlighed til at lytte til den redegørelse, som min efterfølger har givet, og jeg har taget kammeradvokatens redegørelse til efterretning. Og jeg kan tilslutte mig de bemærkninger, som min efterfølger har gjort. Heri har han jo også beskæftiget sig med en række af de spørgsmål, som fru Kirsten Jacobsen har rejst.

Spørgsmålet om uvildighed er jo til syvende og sidst et spørgsmål, som Folketinget må afgøre. Ønsker man flere undersøgelser ud over alle dem, der er foretaget, og hvor der jo er en række uvildige instanser i forhold til Boligministeriet, der har udtalt sig – jeg tænker her på

Brandteknisk Institut, Københavns Kommune, politiet, kammeradvokaten og senest Beredskabsstyrelsen; alle disse instanser har jo udtalt sig, og de er alle sammen uvildige i forhold til Boligministeriet og Boligministeriets Bygge- og Boligstyrelse – er det klart, at Folketinget selvfølgelig altid kan sige, at selv om man har fået alle disse instansers udtalelser, og selv om man har fået en række andre ekspertudtalelser, så har man alligevel brug for endnu flere udtalelser. Det er til syvende og sidst Folketinget, der må afgøre, hvor mange vurderinger man vil have.

Jeg har som sagt lyttet til de bemærkninger, som min efterfølger er kommet med, og jeg kan sige, at jeg kan tilslutte mig de synspunkter, som min efterfølger har fremlagt.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er nødt til at stille den tidligere boligminister to konkrete spørgsmål:

Da den daværende boligminister den 27. december 1992 svarede Folketinget på Boligudvalgets spørgsmål 30: »... når der samtidig er anmodet om, at der inddrages teknisk og uvildig bistand i fornødent omfang...«, var boligministeren da klar over, at der havde fundet et møde sted i Boligministeriet den 6. november – jeg citerer fra kammeradvokatens redegørelse, Boligudvalgets bilag 75, side 4:

»På mødet den 6. november 1992 var der enighed mellem Boligministeriet (departementschef Ole Zacchi og kontorchef Mogens Hansen) og mine repræsentanter om, at udsigterne til, at der skulle kunne komme relevant nyt frem ved en supplerende bygningsagkyndig gennemgang af arkitekttegningssættet og det øvrige materiale, måtte anses for meget små. Da en sådan gennemgang endvidere måtte forventes at medføre store udgifter, blev det aftalt, at der over for det omfattende materiale, der allerede var tilvejebragt, ikke skulle antages yderligere bygningskyndig bistand.«

Og var boligministeren klar over, at uvildigheden da gik fløjten for disse undersøgelser?

Jeg vil også gerne have boligministeren til at bekræfte, at alle disse undersøgelser og alt det materiale, som man den 6. november var i besiddelse af, var udarbejdet af Slots- og Ejendomsstyrelsens egne folk eller hvilede på brandrapporten.

Svend Aage Jensen (CD):

Jeg tror, at vi, der til daglig færdes i Provianthuset, finder, at dette fantastiske bygningsværk og den meget smukke reovering heraf fortjener en helt anden opmærksomhed, end denne forespørgsel giver.

CD finder nemlig ikke, at forespørgslen tjener noget videre formål, for så vidt jeg kan se, er forholdene omkring branden i Provianthuset undersøgt tilstrækkeligt.

Jeg er glad for boligministerens meget grundige og fyldestgørende tale. Den viser med al tydelighed, at der ikke kan trækkes mere ud af denne sag, og jeg må også sige, at jeg synes, Boligudvalget har været velinformeret om sagens gang.

Branden var uheldig, ja, og har kostet en stor sum penge. Årsagen til branden blev klarlagt, og både den nuværende og den tidligere minister handlede efter min mening korrekt i deres behandling af sagen. Problemet har været uenigheden mellem de involverede myndigheder om fortolkningen af bygningsreglementets bestemmelser. Dette påpeger kammeradvokaten i en fyldestgørende redegørelse, som ministeren refererede.

Det har medført, at bygningsreglementet er under revision – også det præciseres. Ligeledes er det blevet indskærpet over for offentlige bygherrer, at mundtlige drøftelser af væsentlig betydning for byggeri skal nedfældes skriftligt. Det henholder CD sig til med tilfredshed.

Derfor finder jeg ikke, at der er nogen grund til ikke at tage boligministerens redegørelse til efterretning. Jeg skal derfor meddele, at CD ikke kan stemme for det af Fremskridtspartiet stillede dagsordensforslag.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det, der får mig til at tage ordet, er CD's ordførers oplysninger om, at Boligudvalget skulle have været velinformeret.

Finder CD's ordfører virkelig, at Boligudvalget var velinformeret, når man den 27. december 1992 fik en meddelelse fra boligministeren om, at der skulle inddrages uvildige sagkyndige eksperter i undersøgelsen, uanset at boligministerens egen departementschef havde afskrevet de uvildige eksperter to måneder før, uden at Folketinget eller Folketingets Boligudvalg var blevet informeret om det? Og det skal

vi læse to år efter, når kammeradvokaten endelig har taget sig sammen til at skrive den rapport, som blev bestilt i juni måned 1992! Og man begynder først at sætte fart på undersøgelsen – det kan man se af datoerne – efter at et af dagbladene begynder at skrive om sagen.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensen (CD):

Nu kan man jo altid fortolke, hvorledes man anser en uvildig undersøgelse for at være; men for CD's vedkommende vil jeg altså sige, at med de informationer, Boligudvalget har fået, og de oplysninger, vi har fået vedrørende kammeradvokatens indberetning og rapport, mener vi i hvert fald, at informationsmængden og de informationer, vi har fået til belysning af sagen, har været rimelige og tilfredsstillende.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Hvorvidt man mener, at kammeradvokaten er uvildig eller ej, kan vi lade ligge; det kan vi diskutere en anden gang.

Men jeg vil gerne spørge CD's ordfører: Vil CD's ordfører bekræfte, at det, der stod i den daværende boligministers kommissorium om at inddrage den nødvendige uvildige byggetekniske og brandtekniske ekspertise, ifølge kammeradvokatens redegørelse ikke er sket?

Vibeke Grønbæk (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører på dette område ikke kan være til stede under behandlingen af denne sag, skal jeg gøre det meget kort:

Vi takker for boligministerens tale, der meget grundigt gennemgik sagens forløb, og som ikke giver Det Radikale Venstre anledning til en videre efterforskning, som det er blevet efterlyst af fru Kirsten Jacobsen. Vi er tilfredse med Kammeradvokatens bemærkninger og med, at de følges op. Vi er ligeledes tilfredse med de præciseringer, der er kommet med i det forslag om motiveret dagsorden, som er fremsat af regeringspartierne, og som vi naturligvis står bag.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg ved ikke, om det er en ny trend hos Det

[Kirsten Jacobsen]

Radikale Venstre, at man ikke længere har den opfattelse, at offentlige myndigheder skal følge den samme lov som private borgere.

Hvis offentlige myndigheder skulle have fulgt den samme lov som private borgere, og hvis der ikke havde været nogen ting i vejen med den måde, som man havde renoveret Provianthuset på, så havde det jo ikke været nødvendigt med alle de her præciseringer. Så havde det ikke været nødvendigt at indskærpe over for offentlige myndigheder, at de har samme pligt til at overholde landets love som andre borgere, og så havde det heller ikke været nødvendigt at understrege, at hvis man vil have dispensation fra en lov, skal det ske skriftligt.

Mener Det Radikale Venstre virkelig ikke, at det departement, som har skrevet loven, og som har udstedt cirkulæerne, vejledningerne og bekendtgørelserne, skulle være det, som bedst af alle forstod, hvad det selv mente, og at det har større pligt til at rette sig efter de retningslinjer, som det har pålagt borgerne at rette sig efter? Det kan ikke nytte noget, man sidder og ryster på hovedet fra De Radikales side, for det er det, det handler om. Det handler om, at man ved den nuværende efterrationalisering præciserer, at en bestemt lov også skal gælde for offentlige myndigheder, når de udfører ombygninger.

Det betyder jo modsætningsvis, at indtil loven engang bliver ændret, kan offentlige myndigheder i og for sig bruge bygningsreglementet fuldstændig, som de har lyst til.

Lysholm Christensen (KRF):

Det var en deprimerende oplevelse en søndag for godt 2 år siden på tv at følge den katastrofale brand i Provianthuset. Vi kunne sidde hjemme i vores stue hver især og følge med og forestille os, hvor varmt der var omkring det gamle hus den søndag. En bygning af stor historisk betydning var udsat for en alvorlig katastrofe, og brandskaderne fik et betydeligt omfang, før man fik ilden under kontrol.

I sådan en situation er det helt naturligt, at man foretager en tilbundsående undersøgelse. Man undersøger brandårsag, man undersøger, om slukningsindsatsen har været effektiv nok, man undersøger, om bygningsreglementet er overholdt osv., og i den forbindelse tilsluttede Kristeligt Folkeparti sig beslutningen i Bo-

ligudvalget om at lade kammeradvokaten undersøge sagen uvildigt og grundigt.

Det er sket.

Resultatet af undersøgelsen er blevet tilstillet Boligudvalget i form af en meget grundig og omfattende rapport, og jeg finder, at kammeradvokaten har udført sit arbejde på tilfredsstillende måde. Vi kan ikke se, at der er grundlag for at iværksætte disciplinære foranstaltninger på baggrund af den undersøgelse.

Jeg vil gerne takke boligministeren for en fyldig og detaljeret redegørelse, som er blevet afgivet her i dag. Vi har ingen problemer med at tage denne redegørelse til efterretning. Her har vi fået sagen belyst grundigt, detaljeret og sagligt. Vi noterer os med tilfredshed, at der ved indskærpelse af bygningsreglementet er taget initiativ til at forebygge lignende katastrofer i fremtiden.

Kristeligt Folkeparti kan ikke stemme for det af Fremskridtspartiet fremsatte dagsordensforslag, idet vi ikke deler Fremskridtspartiets brug af begrebet uvildighed i denne sag. Vi finder, at kravet om uvildighed er opfyldt i den rapport, som er fremlagt fra kammeradvokatens side.

Så nu synes jeg, der er grund til at se fremad. Som en af dem, der har kontor i Provianthuset, må jeg sige, at jeg daglig glæder mig over de dejlige omgivelser og over et funktionelt kontorhus. Man kan ikke lade være at tænke på, hvordan de bygninger, vi stabler på benene i dag, vil se ud om 400 år. Vil de på samme måde kunne overleve en katastrofe, som der er tale om her? Vil de være lige så fleksible?

Hvis man tænker på, hvilke funktioner der har været i det gamle Provianthus igennem årene, tvivler jeg på, at de bygninger, vi laver i vore dage, vil kunne omformes til så mange forskellige formål igennem årene, som tilfældet er med Provianthuset. Lad os glæde os over den smukke restaurering af huset og over den nytte, vi har af huset i dag.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jo, hr. Lysholm Christensen, den 400 år gamle bygning ville have kunnet modstå den katastrofe, for det ville nemlig aldrig være blevet en katastrofe. Den 400 år gamle bygning ville, hvis man havde holdt fingrene fra den, nemlig have haft brandkamme, som var ført

[Kirsten Jacobsen]

igennem tagkonstruktionen, og derfor ville den brand, som var en brand i et aflukket rum, være forblevet det, som brandmyndighederne kalder en kælderbrand til 10.000 kr., og den ville aldrig have medført nogen katastrofe. Katastrofen indtraf, fordi man af æstetiske grunde, som Slots- og Ejendomsstyrelsen og kammeradvokaten skriver, valgte at nedrive brandkammene, og desuden overholdt man ikke engang bygningsreglementet med hensyn til at sørge for, at brandsektionsvæggene gik igennem træforskallingen til underkanten af tegltaget. Det gør de nu, så hr. Lysholm Christensen kan formentlig være nogenlunde sikker på at sidde i sikkerhed i dag.

Men når hr. Lysholm Christensen glæder sig så meget som beboer i Provianthuset, kunne jeg godt tænke mig at spørge ham, om han ikke er spor bekymret ved Boligministeriets behandling af denne sag i relation til Folketingets medlemmers indflytning, hvor man lod Folketingets medlemmer tage bygningen i brug, uden at man havde sikret sig, at alle brandregler nu også var overholdt.

Kan hr. Lysholm Christensen virkelig føle sig sikker, når man end ikke havde ansøgt om ibrugtagningstilladelse på det tidspunkt, hvor man sendte Folketingets medlemmer derover, og man først efterfølgende finder ud af, at der i hvert fald var ét af kontorerne, som man var nødt til at hive medlemmet ud af igen, fordi brandsikringen ikke var i orden og man ikke havde rettet sig efter de henstillinger, der var kommet fra brandmyndighederne?

Jeg synes, at hr. Lysholm Christensen skal fare med lempe, indtil han er helt sikker på, at det nu også er så sikkert.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Det er nu engang sådan her i livet, at man kan læse og studere de samme tekster og komme til forskellige konklusioner. Det er velkendt, sådan har det været op gennem tiderne. Der er oven i købet skrevet lærde afhandlinger om, hvordan personer har forstået givne tekster i en given sammenhæng.

Jeg har bragt en hel del tekster med mig herop på Folketingets talerstol. Jeg ved såmænd ikke helt, hvor mange jeg skal citere fra, men én ting er jeg klar over: Fru Kirsten Jacobsen og jeg bliver ikke enige i forståelsen af en række tekster. Det må jeg så tage til efterretning.

Den person, som har foretaget en grundig undersøgelse, er kommet til en konklusion. Kammeradvokaten er kommet til den konklusion, at »omfanget af den ved selvantændelse opståede brand i Provianthuset er et udslag af et uheldigt samspil af flere faktorer.«

Fru Kirsten Jacobsen ønsker en anden konklusion, og det er min opfattelse, at fru Kirsten Jacobsen vil blive ved at bede om nye undersøgelser. Hvis der kommer en ny og den ikke er tilfredsstillende for fru Kirsten Jacobsen, så er jeg helt sikker på, at fru Kirsten Jacobsen vil bede om endnu en undersøgelse. Det er da helt legitimt at have den holdning; Jeg er uenig, men jeg konstaterer, at det er fru Kirsten Jacobsens opfattelse.

Jeg skal yderligere citere, hvad der er kammeradvokatens konklusion:

»Det er således min opfattelse, at der ikke er fornødent grundlag for, at der fra statens side søges iværksat disciplinærfølgning eller tages andre retlige skridt mod nogen af de personer eller institutioner, der har deltaget i forløbet omkring brandsikringen af Provianthuset.«

Det er en konklusion, som jeg har taget til efterretning. Man kan være uenig i denne konklusion, det er så et standpunkt. Jeg er uenig i det standpunkt, men jeg konstaterer, at det er den opfattelse, fru Kirsten Jacobsen har: Denne konklusion er fru Kirsten Jacobsen ikke enig i.

Så til nogle af de spørgsmål, der er rejst.

Fru Kirsten Jacobsen kom med en bemærkning om, at jeg ikke sagde noget om situationen i forbindelse med indflytningen i et bestemt værelse. Det har jeg jo svaret på i min besvarelse af spørgsmål 43 af 17. januar 1994. Jeg ved ikke, om jeg burde have gentaget alle besvarelser, men det, der er sendt over til Boligudvalget, er jo en offentlig tilkendegivelse. Hvis fru Kirsten Jacobsen ønsker det, skal jeg da gerne læse op både af besvarelsen og notatet. Jeg fandt ikke, at det var naturligt, eftersom det lå uden for det i forespørgslen stillede spørgsmål, men så kan fru Kirsten Jacobsen naturligvis, måske fordi hun ikke har haft andet at komme med, spørge, hvorfor jeg ikke inddrog det.

Det næste, jeg vil komme ind på, er min forgængers henvendelse til Folketinget, hvor der i oversendelsesskrivelsen til redegørelse fra Slots- og Ejendomsstyrelsen er bemærket føl-

[Boligministeren]

gende af min forgænger sat op i fire punkter – og det er det fjerde punkt, der er relevant for debatten i dag:

»Herudover har jeg bedt kammeradvokaten gå ind i en vurdering af sagen, herunder om der er begået fejl under sagsbehandlingen, samt om der er grundlag for at gøre ansvar gældende. Jeg lægger samtidig vægt på, at nødvendig teknisk og uvildig bistand inddrages.«

Det er ordet nødvendig, jeg hæfter mig ved, for dette har kammeradvokaten naturligvis som den, der er ansvarlig for opgaven, skullet vurdere: Hvad er nødvendig teknisk og uvildig bistand? Det er kammeradvokaten inde på i sin besvarelse på side 24, hvor kammeradvokaten siger: »Det er også min opfattelse, at de bygnings tekniske forhold er så godt belyst, at det ikke vil være rimeligt at belaste statskassen med udgifter og honorarer til yderligere bygningskyndige.«

At der er foretaget en hel del bygningskyndige undersøgelser, har jeg redegjort for, og andre har redegjort for det. Men er det nok? Der kan man have forskellige opfattelser. Kammeradvokaten kommer frem til, at det ikke har været nødvendigt at inddrage yderligere bygningskyndige. Det er altså hans forståelse af nødvendig teknisk og uvildig bistand. Det kan vi se af hans egen rapport. Og deri er fru Kirsten Jacobsen så uenig: Der er ikke inddraget nok, der skulle have været inddraget mere, og fru Kirsten Jacobsen henviser så til et møde, der har fundet sted i november 1992, hvor man har endevendt situationen. Der er det naturligvis kammeradvokatens ansvar, hvordan han tolker det, men så er det også vores ansvar at vurdere, når redegørelsen så kommer, om vi mener, der er inddraget den nødvendige tekniske og uvildige bistand, og det må vi naturligvis afgøre her i folketingsalen.

De, der ønsker yderligere redegørelse, må naturligvis stemme for det. De, der mener, at vi nu har fået en undersøgelse, hvor man har vurderet, om der er begået fejl under sagsbehandlingen, om der er grundlag for at gøre ansvar gældende, om denne undersøgelse er lavet på en sådan måde, at nødvendig teknisk og uvildig bistand er blevet inddraget, vi, der er tilfredse, ved klart, hvilken dagsorden vi skal stemme for. De, der ønsker yderligere undersøgelser, må naturligvis stemme for en anden dagsorden.

Men der er tale om, at en undersøgelse er gennemført. Så ønsker et eller, forstår jeg, to partier altså, at der skal foretages yderligere undersøgelser. Jeg mener, at kammeradvokaten har argumenteret godt for, at der er inddraget nødvendig teknisk og uvildig bistand i den undersøgelse, som kammeradvokaten var sat til at foretage.

Så var fru Kirsten Jacobsen inde på henvendelsen til de fire kommuner. Det er korrekt, at min forgænger foranstaltede en henvendelse til fire kommuner, men det interessante er, at de tre af disse kommuner har én opfattelse af bygningsreglementet, mens Københavns Kommune har en anden tolkning. Det vil fru Kirsten Jacobsen kunne se i den redegørelse, som min forgænger sendte over, hvor vi har fået besvarelserne, som indkom i juli måned 1992. Det er nemlig det interessante.

Der kunne man se, at Københavns Kommune dengang havde én tolkning og de tre andre kommuner en anden tolkning. Det var noget, som forelå, før Kammeradvokaten foretog sin undersøgelse. Men noget af det, der var karakteristisk for fru Kirsten Jacobsens indlæg, var netop, at fru Kirsten Jacobsen sprang let og elegant hen over denne forskellige forståelse den ene kommune og de tre kommuner imellem, for det passede ikke ind i det, fru Kirsten Jacobsen lagde op til i sin konklusion.

Dernæst habilitetsproblemet. Der talte fru Kirsten Jacobsen, hvis jeg ikke hørte fejl, om, at min forgænger havde taget stilling til habilitetsproblemet. Det forstår jeg ikke helt, for jeg har den 10. januar 1994 oversendt en besvarelse af et spørgsmål – det er spørgsmål 30 – som er stillet den 27. december 1993. Altså boligministerens besvarelse af Boligudvalgets spørgsmål 30 af 27. december 1993, alm. del, bilag 63. Jeg går ud fra, at det er det, fru Kirsten Jacobsen tænker på, hvis vi ellers taler om det samme. Men for at være helt sikker skal jeg læse spørgsmålet op og samtidig give min besvarelse:

»Inden samrådet . . .« – og det er det samråd, som blev holdt senere i januar; spørgsmålet blev stillet i december, og samrådet blev holdt i januar 1994 – ». . . bedes ministeren oplyse, om ministeren for at undgå habilitetsproblemer vil overveje at lade en anden instans end Kammeradvokaturen, f.eks. Dansk Brandteknisk Institut, undersøge, om der er ansvar,

[Bolligministeren]

der kan placeres i Slots- og Ejendomsstyrelsen eller i ministeriets departement, og i givet fald placere ansvaret.«

Og så kommer mit svar:

»Når den tidligere boligminister anmodede kammeradvokaten om en vurdering af sagen, var det først og fremmest for at få en juridisk vurdering af sagsbehandlingen i forbindelse med brandsikringen, og om der ud fra en sådan vurdering vil være grundlag for at gøre ansvar gældende.«

Så vidt jeg hørte, var det den tidligere boligminister, der skulle have givet det svar. Jeg mener, det var undertegnede, som gav svaret. Men dette var blot for opklaringens skyld vedrørende habilitetsspørgsmålet, for dér er situationen jo den, at der var flere metoder, man kunne have fulgt for at undersøge sagen.

Den ene var, at ministeren selv kunne have gjort det. En anden måde var, at man kunne have bedt Justitsministeriet om det. Man kunne have bedt en uvildig advokat. Man kunne have nedsat en undersøgelsesret eller en kommissionsdomstol. Og endelig var der spørgsmålet om kammeradvokaten. I hvert fald fem forskellige muligheder forelå for min forgænger, og min forgænger valgte én af de fem muligheder.

Så kan man altid i dag diskutere, om man ikke skulle have valgt en anden. Jeg ved ikke – det er jeg ikke klar over – hvorfor min forgænger valgte, som min forgænger gjorde, men ud fra de dokumenter, der er til min rådighed, har jeg ikke kunnet finde nogen, som tog afstand fra, at kammeradvokaten skulle foretage undersøgelsen. Så når man nu ønsker andre undersøgelser, kan jeg kun undres over, at man ikke allerede for godt halvandet år siden, altså i sommeren 1992, talte om habilitetsproblemerne, for habilitetsproblemerne måtte da principielt set være lige så store i sommeren 1992, som de hævdes at være nu. Dér mener jeg ikke at der foreligger nogen principielt ny situation, når rapporten fra kammeradvokaten foreligger, i forhold til det tidspunkt, hvor kammeradvokaten blev bedt om at udføre opgaven.

Vedrørende habilitetsproblemet er der altså ikke tale om noget nyt problem. Hvis man mener, det er et problem nu, så burde man også eventuelt have kaldt den daværende minister i samråd eller på anden måde over for Folketin-

get have tilkendegivet, at der var tale om et habilitetsproblem. Det undlod man at gøre; det gør jeg bare i al stilfærdighed opmærksom på.

Så er der det, som fru Kirsten Jacobsen også har været inde på, Beredskabsstyrelsens rapport. Det, der er det interessante ved Beredskabsstyrelsens rapport, er jo, at den først peger på, at en egentlig juridisk fortolkning af bygningsreglementet falder uden for Beredskabsstyrelsens område. Det slår Beredskabsstyrelsen fast, og samtidig giver Beredskabsstyrelsen sig til at give sin tolkning, efter at den har sagt, at det ligger uden for dens område. Og så viser Beredskabsstyrelsen sig at give en tolkning, som er på linje med den, som tre af de fire kommuner har givet. Men det er igen blot en iagttagelse, jeg har gjort: Det eneste, som Beredskabsstyrelsen faktisk går ind på, er det, som man selv siger egentlig falder udenfor, nemlig den juridiske tolkning.

Det sidste, jeg vil komme ind på, er Københavns Kommune i forhold til Slots- og Ejendomsstyrelsen. Dér er det jo sådan, at kammeradvokaten i forlængelse af det, der netop var kammeradvokatens opgave, har afhørt begge parter. Og her giver kammeradvokaten også et, synes jeg, interessant svar af 12. januar 1994, hvor kammeradvokaten kommer med nogle konklusioner, som jeg synes det er værd at skrive sig bag øret. For det første fremhæver kammeradvokaten, at Københavns Kommune ikke giver nogen begrundelse for sin antagelse af, at bygningsreglementets efter hans opfattelse uklare bestemmelse klart skulle påbyde brandsektionsvæggens tilslutning til teglstensbelægning.

Dernæst understreger kammeradvokaten, at der ikke er fremkommet noget, der kan ændre ved hans opfattelse af, at der er grund til at søge en forbedret sagsbehandling indskærpet; snarere tværtimod. Så siger kammeradvokaten videre, at en bevisbedømmelse vil føre til, at der den 8. maj 1990 er ført en telefonsamtale mellem arkitekt Steen Kornerup-Bang, Slots- og Ejendomsstyrelsen, og arkitekt Birger Mortensen, Københavns Kommunes Bygge- og Boligdirektorat, om den telefax af 7. maj 1990 med tilhørende principskitse, der uomtvisteligt findes i kommunens sag adresseret til Birger Mortensen og indeholdende anmodning om kommunens kommentarer.

[Bollgministeren]

Kammeradvokaten siger endvidere – i lyset af manglende notat om telefonsamtalen i kommunens sag, arkitekt Birger Mortensens fuldstændig svigtende hukommelse og arkitekt Steen Kornerup-Bangs samtidige notat og logisk sammenhængende forklaring om kommunens accept af løsningen lagt til grund – at telefonsamtalen i alt fald har indeholdt en positiv bedømmelse af principskitsen fra Birger Mortensens side.

Og endelig slutter kammeradvokaten, at der af de i hans udtalelse af 7. januar 1994 anførte grunde med de her anførte uddybende bemærkninger ikke er fornødent grundlag for de af Københavns Kommune udtalte konklusioner.

Det er en konklusion, som har virket overbevisende på mig. Fru Kirsten Jacobsen vil givetvis argumentere anderledes og bygge på det, Københavns Kommune har sagt. Jeg har ved at gå papirerne igennem kunnet konstatere, lad os diplomatisk kalde det skiftende udtalelser fra Københavns Kommune. Dette har jeg noteret mig. Men jeg synes, der er konsekvens over det, kammeradvokaten siger, efter at kammeradvokaten har afhørt begge parter dér, hvor der har været en uenighed.

Min konklusion efter at have studeret de mange dokumenter er, at der er foretaget en god og grundig undersøgelse. Jeg finder ikke, at der er behov for yderligere undersøgelser. Jeg henholder mig til de konklusioner, som kammeradvokaten er kommet med, og jeg har allerede effektueret de opfordringer, som kammeradvokaten har givet.

Kirsten Jacobsen (FP):

Boligministeren sagde, at det, som jeg og Fremskridtspartiet var ude på, var, at vi ville have en anden konklusion. Nej! Det, Fremskridtspartiet er optaget af, er det kommissorium, som den tidligere boligminister gav, og som var et løfte, der blev afgivet til Folketingets Boligudvalg om, at der skulle være en uvildig undersøgelse, og at den skulle inddrage uvildige bygge- og brandtekniske eksperter. Det er det vi forlanger bliver overholdt. Det har ikke noget med kammeradvokaten at gøre, for kammeradvokaten – det tror jeg da boligministeren og jeg er enige i – er hverken bygge- eller brandteknisk ekspert.

Så sagde boligministeren også, at det var jo en kendt sag, at den samme tekst ville kunne udlægges på mange forskellige måder af mange forskellige personer. Nu er boligministeren jo vant til at udlægge teksten, så jeg går ud fra, at boligministeren i hvert fald vil være enig med mig i, at den person, der har skrevet teksten, i hvert fald burde forstå, hvad det var, vedkommende selv har skrevet. Og i dette tilfælde er det sådan, at den person, der har skrevet teksten, nemlig ingeniør Harald Lundsgaard, er helt enig i, hvordan den tekst skal forstås, er helt enig i, hvordan den brandsikring skulle have været, og at underkant af fast tag var underkant af den yderste tagbeklædning. Det har han selv sagt.

Dernæst sagde boligministeren, at byggetekniske undersøgelser kan man jo altid få nogle flere af, og uanset hvor mange, så er der ikke nok. Det er ikke det, det handler om. Det handler om, at de undersøgelser, som Folketinget blev lovet af den tidligere boligminister, har vi ikke fået. Vi har fået et partsindlæg fra bygherrens advokat. Det betaler bygherren jo sikkert mange penge for, og så skulle skam stå i, at ens egen advokat ikke skriver til fordel for én selv. Det er vist kendt af de fleste. Der er også mange eksperter, der har udtalt sig om, hvem man kan anse for uvildige, og i denne forbindelse var det i hvert fald ikke kammeradvokaten, som var advokat for den ene part i sagen, nemlig Boligministeriet.

Jeg vil gerne have boligministeren til at bekræfte, at et af kammeradvokatens argumenter for ikke at anlægge en civil erstatningssag mod gulvfirmaet, ikke alene var det, at man ikke kunne føre bevis, nej, det var også, at man var bange for, at gulvfirmaets advokat i sin procedure, i sit forsvar i retten, ville fremhæve, at nok var man årsag til branden, men spredningen af branden, som var det, der virkelig havde kostet penge, havde man ikke noget med at gøre. Og det ville jo være en pinlig sag, hvis det skulle frem for domstolene.

Og så vil jeg gerne med hensyn til spørgsmål 30 beklage, hvis jeg kom til at blande to boligministre sammen; det var ikke tilsigtet. Jeg er helt klar over, at det er den nuværende boligminister, der besvarede spørgsmålet. Men når det blev stillet på det tidspunkt, og når man først på det tidspunkt begynder at interessere sig for habiliteten, så er det jo, fordi der ingen

[Kirsten Jacobsen]

grund var til det før. Den tidligere boligministers kommissorium var klokkeklart: Det skulle være en uvildig undersøgelse, den skulle inddrage uvildige bygge- og brandtekniske eksperter. Og det er først her hen under efteråret og julen, hvor den nuværende boligminister er kommet til, at man begynder at få mistanke om, at kammeradvokaten ikke inddrager de uvildige eksperter, som Folketinget har fået løfte om. Og så er der jo grund til at interessere sig for, om kammeradvokatens habilitet er god nok eller ej. Havde kammeradvokaten bare fulgt det kommissorium, han fik, havde der ingen som helst grund været til at lave flere undersøgelser. Og så havde Fremskridtspartiet accepteret den konklusion, der var kommet, hvis den var kommet fra nogle, der var uvildige.

Og må jeg så sige: Det fremgår jo så klokkeklart af det brev, som den tidligere boligminister skrev til kammeradvokaten, hvad det var, han ønskede.

Det var ikke først og fremmest en juridisk vurdering, nej, det var en uvildig vurdering af sagsforløbet, herunder en vurdering af, hvorvidt den tekniske og brandtekniske ekspertise havde begået fejl under sagsbehandlingen.

Jeg vil gerne sige til slut, at jeg er såmænd ikke så overrasket over, at man kan få et massivt flertal her i salen til at bakke op bag det synspunkt, at man ikke ønsker sagen klarlagt. Men jeg er også nødt til at sige, at jeg synes i og for sig ikke, boligministeren skal stå her og påstå, at Københavns Kommune havde en anden opfattelse end de tre andre kommuner. Boligministeren må i sandhedens interesse også fortælle Folketinget, at det første svar, som Københavns Kommune gav, ganske vist afveg rent teknisk fra de tre andre kommuners, og boligministeren må indrømme, at der blev stillet et opfølgende spørgsmål, hvorefter Københavns Kommunes konklusion var lige så tindrende klar som de tre andre kommuners. Man kan ikke nøjes med kun at oplyse halvdelene om sagen, og eftersom det var mig selv, der stillede begge spørgsmål, kan jeg også huske det.

Men konklusionen af det, boligministeren siger, må være, at offentlige myndigheder bare kan skrive uklare lovttekster, for så bliver de frikendt på målstregen af kammeradvokaten. Det er jo også det, vi er vant til, særlig fra Bo-

ligministeriets side. Vi så i Ungbosagen, at det var uklare lovregler, som gjorde, at man ikke kunne placere ansvaret, og vi ser det i øjeblikket med de sociale boligsekskaber. Hvem er det, der har ansvaret? Er det kommunerne, eller er det Boligministeriet? Det ved man ikke, for reglerne er ikke klare nok, som vi også så i sagerne om realkredite.

Det kan da ikke være rigtigt, at dette Folketing skal acceptere, at ministerierne og deres embedsmænd med vilje laver uklare lovttekster med den bagtanke, at når lovene er blevet overtrådt og fortolket efter forgodtbefindende, kan de blive frikendt på målstregen med henvisning til, at teksterne ikke kan forstås af nogen, ikke engang af dem, der selv skrev dem. Så er vi simpelt hen for langt ude. Man må søreme kræve, at de myndigheder, som udsender cirkulærer og bekendtgørelser, i det mindste er de første til at overholde dem. Man kan ikke påberåbe sig, at man ikke ved, hvad det, man selv har skrevet, betyder, og det gør den person, som har skrevet det, denne sag drejer sig om, heller ikke. Men den person er desværre fratrukket og gået på pension.

Nu sidder ministeriet og fraskriver sig ethvert ansvar, fordi teksten ikke er klar nok, og man skal altså undgå lignende katastrofer i fremtiden ved at præcisere teksten. Man er nødt til at spørge regeringen: Jamen er der så ikke en masse andre love, vi er nødt til at nærlæse for at finde ud af, om vi stadig skal præsenteres for det her den ene gang efter den anden? Som sagt før gjorde jeg op, at det er fjerde gang, Folketinget bliver præsenteret for det faktum, at Boligministeret bliver frikendt på grund af uklare regler, man selv har skrevet.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg har bedt om en kort bemærkning for at få boligministeren til at besvare et enkelt spørgsmål. Det fremgik ikke af boligministerens redegørelse, hvordan ministerens holdning er til det dagsordensforslag, som blev stillet af hr. Baadsgaard, men jeg går ud fra, at boligministeren og dermed regeringen står inde for og kan godkende det.

Jeg har lovet, at jeg på et senere tidspunkt – hvad jeg straks skal komme tilbage til – ville redegøre for SF's holdning til forslaget om motiveret dagsorden, men jeg vil gerne spørge bo-

[Pelle Voigt]

ligministeren, om boligministeren har noget kendskab til, hvem der har forfattet den tekst, som hr. Baadsgaard forelagde heroppefra på vegne af regeringspartierne, Venstre og De Konservative.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Jeg troede faktisk, at jeg gjorde det klart i min tale, at der var et dagsordensforslag, som jeg mente var det rigtige, og et, som jeg ikke kunne gå ind for. Men jeg skal da gerne sige – for at gøre det tindrende klart for SF's ordfører – at det forslag, der er stillet af de fire regeringspartier, modtager jeg gerne. Det er en opfølgning af den redegørelse, jeg har givet Folketinget i dag.

Og så et par bemærkninger til fru Kirsten Jacobsen, som siger, at den, som har skrevet teksten, ikke er i tvivl . . .

Formanden:

Der er en alt for kraftig snakkeaktivitet. Jeg vil gerne bede om mere ro i salen.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Fru Kirsten Jacobsen sagde, at den, som har skrevet teksten, ikke er i tvivl, men at det viser sig, at der faktisk er andre, der er i tvivl. Det er jo et almindeligt kendt fænomen, at man har skrevet en tekst og må erkende, at selv om man selv synes, det er tindrende klart, hvordan den skal forstås, er der andre, der misforstår den, og derfor trænger den til at blive gjort mere klar. Det var det, jeg gjorde opmærksom på i mit tidligere indlæg, og jeg kunne komme med mange eksempler på både kendte og mindre kendte tekster, som er blevet udlagt forskelligt. Så er opgaven at gøre teksten entydig, og det er det, jeg har truffet beslutning om. Så dette, at en person står frem og siger, at han ikke er i tvivl, selv om andre har forstået teksten anderledes, er jo det bedste vidnesbyrd om, at den er uklar, og så må den naturligvis gøres klarere.

Så var fru Kirsten Jacobsen inde på, at der var tale om et partsindlæg fra kammeradvokatens side. Det kunne fru Kirsten Jacobsen da have sagt for halvandet år siden, for dengang var kammeradvokaten også stats og dermed Boligministeriets advokat, så det er der da intet nyt i. I stedet for at komme med den påstand nu, som om det skulle være en særlig genial opdagelse, kunne man have gjort det alle-

rede for halvandet år siden, hvis man havde ønsket det, så jeg synes overhovedet ikke, at dette indlæg bidrager med noget nyt.

Så havde fru Kirsten Jacobsen også nogle betragtninger om uklare lovregler, og jeg er meget enig i, at vi må prøve at gøre reglerne så klare og tydelige som overhovedet muligt. Her tror jeg at vi alle har en stor og fælles opgave.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Boligministeren meddelte ikke overraskende, at han kan modtage den dagsorden, som regeringspartierne, Venstre og De Konservative har fremsat; men han besvarede ikke mit spørgsmål, om han havde kendskab til, hvem der har forfattet teksten. Der er jo talt meget om habilitet i hele denne sag, og jeg vil gerne spørge boligministeren direkte, om boligministeren kan bekræfte, at det dagsordensforslag, et flertal i Folketinget vil stemme for om et øjeblik, og som hr. Baadsgaard fremsatte her fra talerstolen, er skrevet i Boligministeriets departements 3. kontor – altså styringskontoret for Slots- og Ejendomsstyrelsen, hvis adfærd hele denne sag drejer sig om.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Jeg skal gerne bekræfte, at der er gået adskillige drøftelser mellem undertegnede og repræsentanter for regeringspartierne forud, hvor vi har drøftet indholdet af dagsordenen, og på baggrund af de drøftelser ydes der teknisk bistand til den endelige formulering. Der er foregået adskillige drøftelser, som naturligt er, med hensyn til indholdet.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Det fremgår af materialet, som boligministeren selv har tilsendt mig, at departementets 3. kontor den 11. marts 1994 har udarbejdet den dagsorden, som Folketinget skal stemme om nu om et øjeblik. Det er muligt, at der forinden har været nogle politiske drøftelser mellem nogle partier – det kan jeg ikke vide noget om – men da dagsordensforslaget, som blev fremsendt i går, var bilagt en skrivelse, hvor de politiske partier blev bedt om at tage stilling til dette udkast, forekommer ministerens fremstilling mig en anelse besynderlig. Hvis man læg-

[Pelle Voigt]

ger de to tekster ved siden af hinanden, vil man se, at de er 100 pct. identiske, og jeg vil derfor tillade mig at drage den konklusion, at teksten er forfattet i Slots- og Ejendomsstyrelsens styringskontor, og at der ikke er ændret et komma i den under eventuelle efterfølgende politiske drøftelser.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Som jeg sagde før til hr. Pelle Voigt, havde der netop været forudgående drøftelser mellem regeringspartierne boligpolitiske ordførere og undertegnede. Jeg sendte også forslaget til SF, og SF ønskede ikke at støtte dagsordenen – det er helt legalt – mens Venstres og De Konservatives synspunkt var, at de var enige med os. Jeg synes, det var en meget naturlig service at gøre, som jeg gjorde.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg synes, det er direkte chokerende, at vi her behandler en sag, der involverer Slots- og Ejendomsstyrelsen, som er – jeg ved ikke, hr. formand, om man kan sige det, hvis man sætter det i citationstegn – skurken i sagen. Det er den pågældende instans, man sætter til at skrive den afværgedagsorden, som Folketingets massive flertal tager til efterretning uden at have ændret et komma i den. Det vil sige, at Venstre og Det Konservative Folkeparti støtter en dagsorden, som er udfærdiget af det direktorat, som ifølge både brandmyndighederne, Københavns Kommune og Beredskabsstyrelsen overtrådte brandsikringsloven, og det er direkte chokerende at være vidne til.

Jeg vil gerne sige, at lige i øjeblikket ærgrer boligministeren sig nok godt og grundigt over, at han sendte dagsordensudkastet til hr. Pelle Voigt. Hvis det var en form for almindelig service, kunne man jo også have sendt det til Fremskridtspartiet; men her regnede man nok ikke med støtte, og man regnede nok også med, at vi ville have undret os over forfatteren.

Jeg vil gerne gentage her, at når vi ikke drog kammeradvokatens habilitet ind i sagen for halvandet år siden, hr. boligminister, skyldtes det, at den tidligere boligminister lavede et klokkeklart kommissorium, hvorefter der skulle gives erklæringer af uvildige bygge- og brandtekniske eksperter. Det er ikke tilfældet her, der er kun statens advokat tilbage, og der-

for er det et partsindlæg. Havde kammeradvokatens redegørelse indeholdt disse uvildige erklæringer fra bygnings- og brandteknikere, havde vi været fuldt tilfredse, og så havde sagen været en helt anden end den, vi står og diskuterer nu.

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal først sige, at i de næsten 12½ år, jeg har været medlem af Folketinget, er det aldrig før hændt, at Folketinget har stemt om et dagsordensforslag, som var udarbejdet af de embedsmænd, hvis forhold var under diskussion i forbindelse med den sag, vi behandlede – et forslag, som er skrevet på deres eget brevpapir med kontorets mærke. For mig er det en situation, som er yderst besynderlig og må give en mærkelig fornemmelse hos en række af de ordførere, der om et øjeblik skal tage stilling til dagsordenen.

SF kan ikke stemme for den dagsorden, som jeg nær havde sagt at Boligministeriets 3. kontor har fremsat, eller som hr. Baadsgaard har fremsat på departementets vegne. Vi mener, at der er tale om en ren afværgedagsorden, der skal forhindre yderligere uvildige undersøgelser af sagen. Men jeg vil gerne i denne forbindelse stille et spørgsmål om de betragtninger, der gøres om at hindre fremtidige ulykker af den ene og den anden art, altså disse indskærpelser, som man henholder sig til: Har de fundet sted, og er de af en sådan art, at vi kan være sikre på, at der ikke andre steder, hvor Slots- og Ejendomsstyrelsen har ansvaret, er sket en brandsikring på lignende usikre vilkår som dem, vi kender fra Provianthuset?

Jeg synes, det er overordentlig sympatisk, at man indskærper, at brandsikringen skal være i orden for fremtiden; men jeg vil meget gerne være sikker på, at der ikke rundt omkring findes bygninger, som er administreret af Slots- og Ejendomsstyrelsen eller andre, hvor man har handlet på samme måde i forhold til bygningsreglementet, som man gjorde i Provianthuset. En sådan garanti fra boligministerens side ville være meget velkommen.

Så skal jeg sige om dagsordensforslaget fra fru Kirsten Jacobsen, at da jeg kender Folketingets forretningsorden ganske godt, kan jeg se, at det næppe kommer til afstemning. SF ville gerne have stemt for det, selv om vi ikke mener, det er ideelt formuleret, og jeg vil godt for-

[Pelle Voigt]

klare hvorfor. Vores holdning er, at det er vanskeligt at overlade til uvildige bygnings- og brandsagkyndiges vurdering, om et eventuelt ansvar kan placeres. Som jeg var inde på i mit første indlæg, er der tale om en kompliceret sammenblanding af tekniske og juridiske spørgsmål, der hænger uløseligt sammen, og derfor ville en uvildig juridisk-teknisk undersøgelse have været bedre. Men i mangel af andet havde vi været villige til at stemme for fru Kirsten Jacobsens dagsordensforslag.

Formanden:

Jeg ville bare have hjulpet hr. Pelle Voigt ved at bede om ro i salen, og nu vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige, at det ikke er rimeligt, at der larmes så meget fra pladserne i salen – direkte larmes.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil gerne først sige hr. Pelle Voigt tak for, at man gerne ville tilslutte sig vort forslag, selv om det ikke var ideelt, og jeg vil gerne forklare, hvorfor det er formuleret således.

Fremskridtspartiet havde den naive holdning, at hvis man ikke forlangte andet her i Folketinget, end at det oprindelige kommissorium blev overholdt, ville man få tilslutning til det. Men det, vi kommer ud for nu, er endnu mere grotesk end det, vi har været vidne til i hele sagsforløbet. Folketinget bliver sat til at stemme om en dagsorden, som er udarbejdet af de medarbejdere, hvis adfærd har været diskuteret her, og hvis gebærden med reglerne der er sat utrolig store spørgsmålstegn ved af alle de eksperter, der har udtalt sig. Der findes ikke andre end bygherren – Boligministeriets Slots- og Ejendomsstyrelse og dens advokat, kammeradvokaten – som har den opfattelse, at renoeringen og brandsikringen af Provianthuset var i overensstemmelse med gældende bygningsreglement. Alle andre, det være sig brandmyndighederne, Beredskabsstyrelsen, Københavns Kommune og alle mulige andre, er ikke i tvivl om, at reglerne er overtrådt. Og så har man så mange nerver, at man tillader sig at bede parlamentet om at stemme om en dagsorden, som er udarbejdet af dem, der er sat under anklage. Det er bare for meget!

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg synes, den sidste del af debatten vidner om, at det er en temmelig tynd sag, fru Kirsten Jacobsen er ude i; men nu kan jeg forstå, at vi skal gøre historiske studier af, hvordan forskellige papirer bliver til.

Lad mig først sige, at mange af de lovforslag, vi stemmer om, er vel også udarbejdet af nogle embedsmænd i et eller andet ministerium; men lad det nu ligge. Denne dagsorden er de fire regeringspartiers dagsorden, og den har fået tilslutning fra de fire regeringspartiers grupper i dag. Sådan ligger sagen, og så er der vist ikke mere suppe at koge på den pølsepind.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Må jeg stiltørdigt minde hr. Baadsgaard om, at der køres en rigsretssag i øjeblikket på grund af en telefax, som var udarbejdet i et ministerium og ikke i Folketinget. Nu står hr. Baadsgaard og siger, at det er lige meget, men hvorfor i alverden var Socialdemokratiet så vilde efter den rigsret? Hvorfor kunne man bruge den begrundelse, at det var Justitsministeriet, som havde skrevet samrådsspørgsmålet? Her er det åbenbart lige meget, at det er Boligministeriets 3. kontor, der har skrevet dagsordenen.

Formanden:

Det er lidt fristende for formanden at kommentere, hvad rigsretssagen drejer sig om, og hvad den ikke drejer sig om; men det skal jeg lade være med.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 40 af Baadsgaard (S), Svend Aage Jensen (CD), Vibeke Grønbæk (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran)

vedtoges med 86 stemmer (S, KF, V, CD, RV og KRF) mod 15 (SF og FP).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 39 af Kirsten Jacobsen (FP) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 209:

Forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til forbedringsarbejder m.v. i helårsboliger og fritidsboliger. (Reducerede tilskudsmuligheder).

Af boligministeren (Kofod-Svendsen).
(Fremsat 2/3 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Formanden:

Når der er ro i salen, får fru Lissa Mathiasen ordet.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Som det også er fremgået af tidligere debatter her i Folketinget, er vi i Socialdemokratiet positivt indstillet over for denne form for tilskudsordninger, som har et klart målrettet sigte – i denne sammenhæng at fremme beskæftigelsen samt forbedre miljøet og boligstandarden herhjemme.

Vi kan vel i sandhed sige, at den bestående tilskudsordning har haft befolkningens interesse; endda i en grad, som helt tydeligt har haft positive konsekvenser for beskæftigelsen til gavn for de mange faggrupper, som har været involveret, men også til glæde for de mange, der har fået forbedret deres bolig. Men som vi har sagt fra starten og har tilkendegivet undervejs, må vi hele tiden nøje følge udviklingen. Virker en sådan tilskudsordning efter hensigten, kan vi for det samme antal kroner få flere i beskæftigelse og få flere forbedringer iværksat, kan vi også gøre mere for miljøet.

På den baggrund kan vi støtte det fremsatte lovforslag fra boligministeren. Her er netop sat spørgsmålstegn ved, om vi kan udnytte tilskudskronerne på en bedre måde, om de kan strækkes for at få mere arbejde igangsat og dermed flere i arbejde. Dermed være også sagt, at det er meget positivt, at man her har taget fat med disse forskellige ordninger.

Jeg skal ikke her komme ind på de mange forskellige enkeltheder i lovforslaget, men jeg

vil da ikke lægge skjul på, at det glæder os, at man har fastholdt den brede positivliste. Det giver selvsagt bredde i mulighederne for den enkelte, der ønsker at bruge tilskudsordningen, men ikke mindst giver det også en større bredde for de mange faggrupper, som har behov for yderligere beskæftigelse. Dette er selvfølgelig sagt ud fra det faktum, at vi desværre stadig må konstatere en alt for høj arbejdsløshed for mange af vore bygningshåndværkere – helt op over 20 pct. – og derfor mener vi, at som det ser ud i den givne situation på nuværende tidspunkt, er det rigtigt at fastholde den brede positivliste.

Tilsvarende er det også positivt for os, at det sikres, at alle uanset boligform får mulighed for at benytte tilbudet. Til gengæld synes vi, det er rimeligt, at man også får gjort op med, at det ikke er muligt at modtage tilskud fra flere steder til det samme projekt.

Alt i alt må jeg sige, at vi er enige i behovet for, at man til stadighed nøje vurderer en sådan tilskudsordning, udformningen og dermed omfanget af den, og dermed være også sagt, at vi under de nuværende omstændigheder kan tilslutte os de foreslåede justeringer.

Pernille Sams (KF):

Vi er grundlæggende modstandere af regeringens overordnede håndtering af denne lovgivning. Det er synd for en ellers ret god ordning, at regeringen hele tiden skaber tvivl om den. Man udvider og indskrænker i ét væk. Det har f.eks. medført den hamstring, vi har oplevet i årets første måneder, og det medfører i hvert fald en urimelig stor vilkårlighed i befolkningens muligheder for at få tilskud.

Samtidig kan man ikke lade være med at undre sig over regeringens strategi med tilskudsordninger. Nu opprioriterer man den helt umulige hjemmeserviceordning, som er og bliver en fiasko, samtidig med at man udsulter denne boligtilskudsordning, som ellers skaber rigtige job og har bevist, at den kan fungere og er en succes. Denne prioritering er vi uenige i. Vi mener, at boligtilskudsordningen burde tilføres penge fra den fiasko, der hedder hjemmeserviceordningen, hvis regeringen absolut vil fastholde, at man kun kan diskutere tilskud, og stadig ikke vil gå ind på tanken om at lave et fradrag. Sagen er jo, at det ville afhjælpe en lang række af ordningens problemer, hvis re-